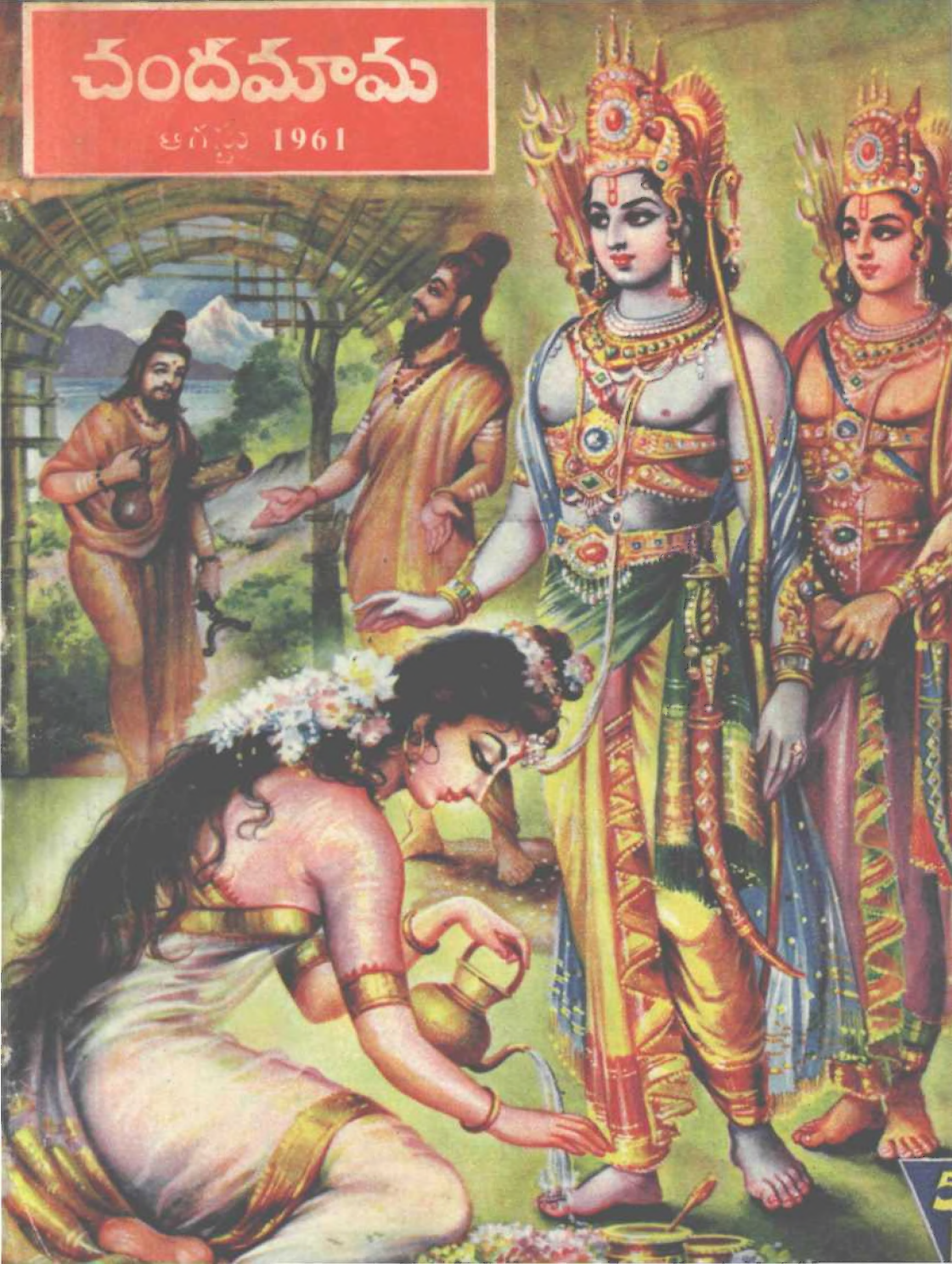
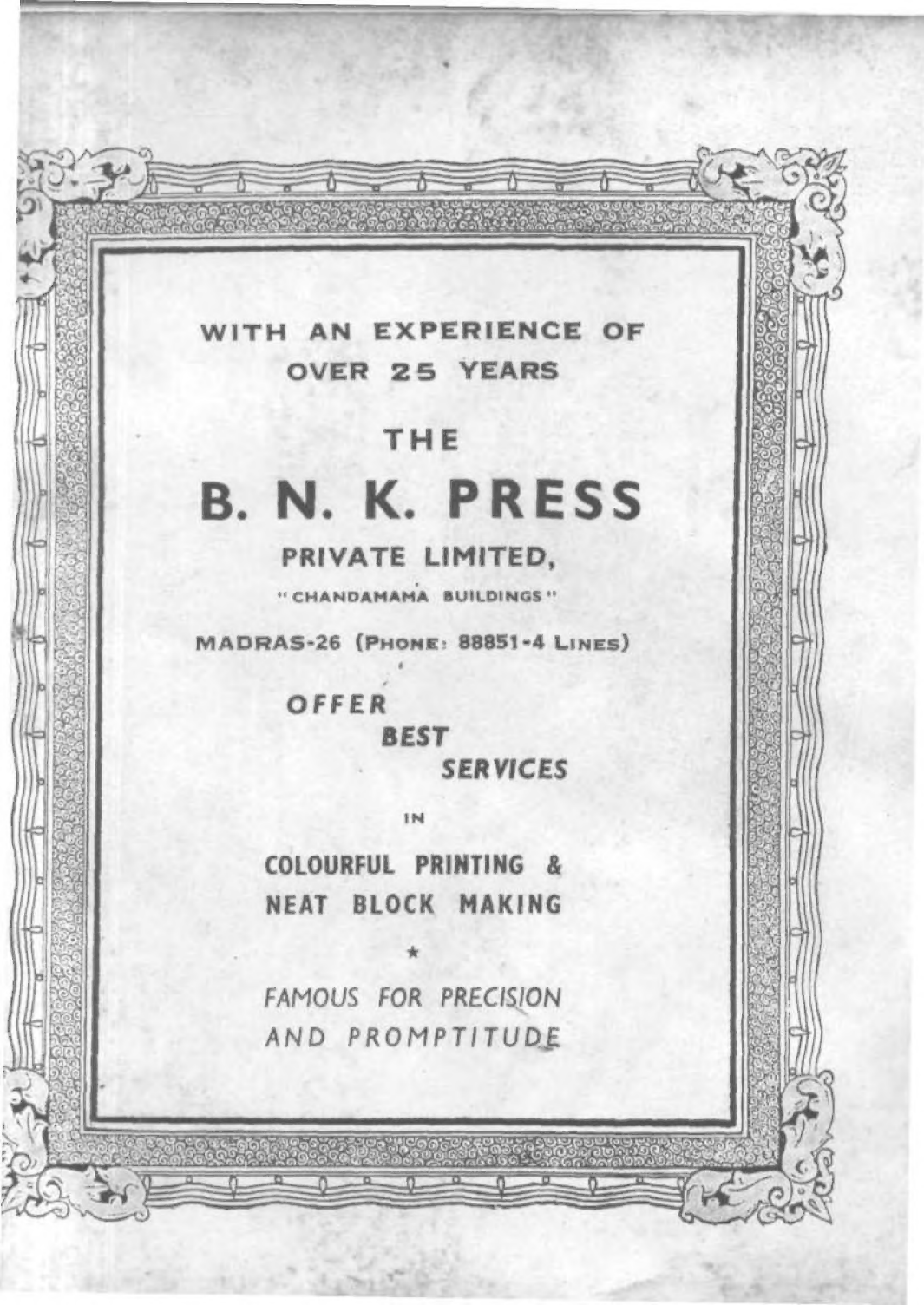

చందమామ

ఆగస్టు 1961

WITH AN EXPERIENCE OF
OVER 25 YEARS

THE
B. N. K. PRESS

PRIVATE LIMITED,

"CHANDAMAMA BUILDINGS"

MADRAS-26 (PHONE: 88851-4 LINES)

OFFER
BEST
SERVICES

IN

COLOURFUL PRINTING &
NEAT BLOCK MAKING

★

FAMOUS FOR PRECISION
AND PROMPTITUDE

కేళీవినోద సమయం?

అవును, ఇదే తగు సమయం
సాతే బిస్కెట్టులకు కూడా!

కొత్తరకాలు....పైన్ - యాపిల్ క్రీమ్, రస్పబెర్రీ క్రీమ్, ఛాకొలెట్ క్రీమ్ మరియు ఆరెంజ్ క్రీమ్....వీటితోడు మీరు చిరకాలంనుంచి మక్కువ అయిన రకాలు కూడా అందమైన టిస్సులో కంపు.... చిందుగా వున్నప్పుడు బహుమతిగా ఇవ్వడానికి, భారీ అయినప్పుడు అనేక విధాల ఉపయోగించడానికి ఈ రచ్చా తగినది.

సాతే బిస్కెట్ & ఛాకొలెట్ కంపెనీ లిమిటెడ్ పూనా - 2

చందమామ

ఈ సంచికలో కథలు - వింతలు - విశేషాలు

గంగాస్నాన ఫలం ... 2	సైమన్ - 1 ... 33
దక్షిణజ్ఞము (గే.క.) ... 5	బీదవాడి అదృష్టం ... 43
రాకాసి లోయ - 2 ... 9	రామాయణం ... 49
జవాబులేని ప్రశ్న ... 17	మధురమీనాక్షి ఆలయం ... 57
చచ్చిబతికిన సన్యాసి ... 25	ప్రశ్నోత్తరాలు ... 58
విధికి విరుగుడు లేదు ... 29	భారతం ... 62

ఇవి గాక పోటోగీర్జికల పోటీ, మరి ఎన్నో ఆకర్షణలు.

అశోకా ఫ్లవర్ అఫ్ హెవెన్ స్క్రౌ

అశోకా రాయల్ టూల్క్

పాడర్ డి లక్స్

అత్యంత
సౌందర్యమునకు
ముఖవర్చస్సుకు
తగినవి

విజయ కెమికల్స్ .. మద్రాసు-7.

అమరుల మెప్పించి అమరసల పరిణయమౌడెన
అసాధారణ యువకుని అమర గాధ...

అగస్టు
విడుదల

విజయా వారి

జగదీశ్వరుని కథ

డైరెక్టర్...కె.వి.రెడ్డి, B.Sc., (HONS)

కె.వి. రెడ్డి...పింగళి నాగేంద్రరావు...సంగీతం...పెండ్యాల...నృత్యం...పసుమిరెడ్డి...కళ...గోపాల్, కళాధర్...నాటకకవి...బార్తెట్
కె.వి. రెడ్డి... శివరామ్, B.A. B.Sc.

TARAKA

వైట్ హార్స్ సబ్బు

WHITE HORSE SOAP

..... గుడ్డల మురికిని పొగొట్టుటలో
అగ్రస్థానము వహించినది.
పట్టు, లినన్ గుడ్డల చలువకు శ్రేష్ఠమైనది.

బారు ఒకటి: రు. 1-00
పెద్ద సైజు కేకు: 0-31 న. పై.
మీడియం సైజు: 0-19 న. పై.
శాంపిల్ సైజు: 0-07 న. పై.

తయారుచేయువారు:
నేషనల్ ఇండస్ట్రీస్,
మదరాసు - 21

మృదువైన చర్మమునకు

ఫెస్టివల్
సూపర్ సాండల్
టాల్కం పౌడర్
అందు
స్నో

ఫోన్ :
2788

మురళి ట్రేడర్స్ మదరాసు-21

తండ్రి :
"Mursoks"

ప్రతిచోటా దొరకును

అంధ్ర ప్రదేశ్ డిస్ట్రిబ్యూటర్లు

M/s. శివకోటి లక్ష్మీనరసింహం,
మార్కెట్ స్క్వయర్ :: విజయవాడ

“రెండిట్లో ఏది కావాలి—

రుచి ప్రధానంగా మిశ్రమంచేసిన

పరిశుద్ధమైన ఇండియన్ కాఫీయా,

ప్రత్యేక తరహాల

ననుసరించి తయారుచేసిన

ఫ్రెంచి కాఫీయా?”

PURE INDIAN COFFEE

STANES FRENCH

G. ST. 12

THE UNITED COFFEE SUPPLY COMPANY LIMITED, COIMBATORE.

'అయినను మెప్పించుట అంత సులభంకాదు...'

జూలై 16, మహిమ్ రోడ్ 8, యూనియన్ చౌక్
యందున్న శ్రీమతి. ఆర్.ఆర్. ప్రభు ఇలా చెప్పుచున్నది;
'అయినకీరీ మెప్పులేదు. ఇంక బట్టల వందలవందలా...!'
ఇప్పుడు ఆయన బట్టలన్నిటినీ నవ్వులైలో ఉరుగుతున్నాను
...! అయినకూ, నాకూ వరమానందం! నవ్వులైలో నవ్వు
ద్విగా మరగ విస్తుంది, ఉరికీ నవ్వు నాకెంతో మలతం!
'నేను ఉరికీనవ్వు తెల్లగాను, కాంతిగాను ... పరిశుభ్రంగా
మంటాయి! నాకు నవ్వులైలో వప్పు చురేరీ నచ్చును!'

బట్టలను శుభ్రంగా ఉపయోగి-
ంచుట ఉత్తమమే, హిమ్మ-
మను నవ్వులైలో వందలం-
కీరీ తేటవి గృహిణులు
తెలుసుకున్నాడు. మీరు
హిమ్మ గ్రహించుకూడు.

సన్ లైట్

మీ బట్టలకు వరప్రసాదం!

హిందుస్థాన్ లిమిటెడ్ ఉత్పత్తి

S.30-X29 TL

పాత్రాలు తెలుగు

ఆగస్టు 1961

మీ శిరోజాలు
అంత మనో
హరంగావుండ
వలెనని మీ కోరిక!

ఇటు తెలిగి ఉన్న
చాపు — మీ వెళ్ళరాన
మరదనమి, కారణం!
ఉత్తగా మెరయనుండే మనోహర
మైన ఆమె శిరోజాలు —
అప్పుడు మీ శిరోజాలు అంత
మనోహరంగా వున్నవని
తెలియు చుండుచేత మీ
హృదయం ఇల్లాసంతో
ఉప్పొంగుగా! అంత
గుణవంతమైన నవ్వు
లతో నూడియున్న
ప్రళంపనీయ వరిమణం
గల "కేశ" మనోహర
మైన శిరోజాలు ఉత్తగా
మెరుగునట్లుచేసి మీ
శిరోజాలను కొత్త
చక్కదనము గలిగిం
చును — మీరు ఆశించే
కొత్త చక్కదనము!

మీ కేశ పోషణ పథకము
నేడే ప్రారంభించండి

పోర్ టెంట్లు :

ఎమ్. ఎమ్. ఇంటర్ వాల, అహమదాబాద్

ఏజెంట్లు :

సి. నరేంద్రమ్ అండ్ కో., బొంబాయి - 2

రోమ గృహమునుండి
మరియొక శ్రేష్టమైన ఉత్పత్తి

“చందమామ” లో ప్రచురించుచున్న సీరియల్స్ మరియు కథలు బాగుంటున్నవి. ఇందుకు పాత కుల ప్రశంస మరియు మంచి మంచి రచయితల సహకారమని చెప్పక తప్పదు.

—ఎ. వెంకటేశ్వర్లు, జగిత్యాల

దీని మించిన కథల పత్రిక ఈ భారతదేశమందు లేదని చెప్పవచ్చును.

—కాసం యాదగిరి, జనగామ

జూలై నెలనుంచి ప్రారంభించిన “రాకాసిలోయ” సీరియల్ బాగున్నది. వడ్డాది పాపయ్యగారి చిత్రములు చాలా బాగున్నవి.

—ఎన్. జయప్రకాశరావు, తిరువూరు

శ్రీ వడ్డాది పాపయ్యగారు “దక్షిణజ్ఞము” కథకు చిత్రించిన బొమ్మలు చాలా బాగున్నాయి....53 పేజీలోని తాటకి బొమ్మ కథలో ఉన్నట్టు లేదు. “చిత్ర కథ”లోని బొమ్మలు కూడ అవక తవకగా ఉన్నాయి.

—బి. పురుషోత్తం, ఖురదారోడ్డు

“రాకాసిలోయ” సీరియల్ అద్భుతంగా ఉంది. అట్టమీది బొమ్మ ఎంత చూచినా తనివితిరుట లేదు. “కూలిదబ్బులు” కథ చాలా బాగుంది.

—వై. రామారావు, శ్రీకాకుళం

“బాలికాండ”కు శంకర్ గారు వేసిన బొమ్మలు నెల నెలా వృద్ధిచెందుచున్నందుకు వారికి నా ధన్యవాదాలు.

—రామిడి లక్ష్మిరెడ్డి, ఆటవాల

ఈ నెల “చందమామ” లోని కథలు ఆద్యుతముగా ఉన్నవి.

—బొమ్మదేవర నాగరత్నం, పుయ్యూరు “దక్షయజ్ఞము” “చందమామ” కే వన్నె తెచ్చిందనుటలో సందేహము లేదు.

—మెంటే బాబ్బీ, భీమవరం “అనుకోని వివాహం” అన్న [వేళాళ] కథకి శంకర్ గారు రాజకుమార్తె చిత్రం చాలా బాగా చిత్రించినారు. వారికి నా మనఃపూర్వక అభివందన ములు తెలియజేయవలెను. “దక్షయజ్ఞము” నకు చిత్రీకరించిన వడ్డాది పాపయ్యగారికి నాకృతజ్ఞతలు తెలుపవలెను.

—సి. వి. రాజు, విశాఖపట్నం “నెరవేరిన ప్రతిజ్ఞ” అను కథ “మంగమ్మ శపథం” అను సినిమా కథయే.

—కె. ప్రకాశరెడ్డి, జమ్మిపేడేపూర్ [ఈ రెంటికి మూలాధారం భట్టి విక్రమార్కుల కథ—నం]

మామయ్యా, మా ఆవిడకు ఆ ఆ, ఇ ఈ, ఉ ఊ, ఋ ఋ మట్టుకు మాత్రము వచ్చేది. నేను ఒక దినము “మామ” గారి విజంటు వద్దనుండి 50 స.పై.లు ఇచ్చి “మామ” ను కాజేసినాను. నాటినుండి మా ఆవిడ “జ్వాలాద్వీపము” సీరియల్ ప్రారంభమునుండి చదివి పూర్తిగా చెప్పినది కనుక “మామ” శక్తివల్లనా, లేక తన భక్తి వల్లనా తెలిపి సంతోషపరచగలరు.

—జి. యోహాన్, డ్రైవర్, ఘుగున్ కాలియరీ ఒకప్పుడు “ఆర్య కథానిధి” (వావిలికొలనువారిది) అనే పాకెట్ పైజా పుస్తకాలు వెలువడేవి. అనాడు ఆ పుస్తకాలంటే పిల్లలు ఎంతో సంబరపడేవారు. ఈ నాడు “చందమామ” కథలంటే పిల్లలనే గాకుండా పెద్దలనుగూడ ఆకర్షిస్తున్నందుకు ధన్యవాదములు తెలియ జేస్తున్నాను.

—వి. రమణారెడ్డి, పల్లప్రోలు

గుండె
చిత్తలను

మీరు
నేవించేయడం
మీ దగ్గు త్వరితంగాపోవును

ఒక పెప్సోను తప్పిరింది, అందరి శమనకర ద్రవ్యము జరిపే అనియంతు అస్సాదిందండి! ఆవి నొప్పినిపోగొట్టే, గొంతునొప్పిని, రొమ్ము పడిశెమును, దగ్గు లేక జలుబును కరిగించే క్రిమిలను చంపును. పెప్సో తక్షణశమనమును, శీఘ్ర నివారణను గరిగించును.

పెప్సో—పీటీలో హానికర ద్రవ్యము లేవు, పిల్లలకు సురక్షితంగా ఇవ్వవచ్చును.

రొమ్ము పడిశెములు, గొంతు నొప్పి, పడిశెము, అధిక కఫము జలుబులు, దగ్గులను

త్వరితంగా నివారించును మంచు వ్యాపారందరివద్ద అమ్మబడుచున్నది సి. ఇ. ఫుల్ ఫోర్డ్ (ఇండియా) ప్రైవేట్ లి.

FPY-54 TEL

సోల్ విజంటలు :

దాదా & కంపెనీ,

86, నైనియప్ప నాయక్ వీధి,

మదరాసు - 3

అంద్రజిత్తుమంత్రా అత్యుత్తమ చిత్రమని కొనియాడబడుచున్నది.

భరణీ వారి
బాటసారి

నిర్మాత-దర్శకుడు : రామకృష్ణ

G. H. 140

ప్రాంతాల్ సబ్బులో స్నానంచేసి.
 ఉత్సాహంగా ఆనంద కోరికల నూగులా
 దండే ! ఎంతో ఉల్లాసాల మైన
 పోయి గొలుపువ !
 ప్రాంతాల్ మురికిపోనున్న ప్రముఖ
 రిటిగేషన్లు... కుటుంబమేలో అందరూ తీసి
 వల్ల ఆరోగ్యంగా వుంటారు !

ఎక్కడ **లైఫ్ బాయ్** వున్నదో,
 అక్కడ ఆరోగ్యము వున్నది!

L-26-X19 TL

హిందుస్తాన్ లిమిటెడ్

తరచుగా వచ్చే దగ్గు మరియు రొంప ఓపికను తగ్గిస్తాయి... శ్వాసనాళములకు కలిగే అంటువ్యాధులను అడ్డే శక్తిని తగ్గిస్తాయి

దగ్గు మరియు రొంప వ్యాధులను కలిగించడమే కాకుండా అవి తరచుగా వస్తుంటే వాటిని నివారించే పనిని వైద్యులకు చేయవలసి వస్తుంది. వాటర్బరీస్ కాంపౌండ్ను త్రాగుట వెంటనే ప్రారంభించండి.

వాటర్బరీస్ కాంపౌండ్

- * దగ్గు నుండి మరియు శ్వాసనాళములు పూర్తిగాని పోపుట నుండి స్వేచ్ఛత కలిగిస్తుంది.
- * దగ్గు, అలుపులను ఏదుర్కొనే శక్తిని పెంపొందించును.
- * అనారోగ్యం ఉన్న వ్యక్తులలో నిద్రాశక్తిని పెంచుతుంది.
- * శరీరములోని అన్ని అవయవములకు శక్తినిచ్చును.

క్రిస్టోఫర్ మరియు గ్రెగోరీతో పుష్కలము చేయబడిన వాటర్బరీస్ కాంపౌండ్ శ్వాసనాళములు పూర్తిగాని పోపుట మరియు వారి రొంప నుండి వాటిని తీసివేస్తూ దగ్గు మరియు రొంపను పోగొట్టును. మీ ఓంట్లో అరోగ్యమును క్రమపతన వ్యాధులు రాకుండా చేయుటయే కాక మీరు సంపత్కరము పొందుగున శక్తి, ఉత్సాహముతో పని చేయుటలో సహకరిస్తుంది. దీన్ని పెద్దా అందరికీ కాగుగా గుణము కలిగిస్తుంది.

మంచి రుచిగల దీనిని - త్రాగండి
వాటర్బరీస్ కాంపౌండ్
(విత్త చేడక)
మీకు శక్తి ఉత్సాహములు యిస్తుంది

ఈ రసముని వాడే విధానం: కేవల రోగి చేరికలకు వాటర్బరీస్ రసముని కాంపౌండ్. ఇది అన్ని విధముల వాడబడిన బాటింగ్ విధానములకును

వార్షిక... లేబల్ ప్రామాణ్యము కలిగినది (జనరల్ డిస్కంబర్బరీస్, వా. పి. లోకానాథాచారి)

1961 ఆగస్టు సంచిక వెలువడింది!

యువ

(సచిత్ర మాసపత్రిక)

విడి ప్రతి వెల రు. 0-75 :: సాలు చందా రు. 9-00

ఈ సంచికలో

రూల్సుప్రకారం మా యిల్లు	...	ఇందిరాదేవి
వెన్నల్లో నన్నబాబులు	...	మాలతీ చందూర్
జీవ సమాధి	...	విశ్వనాథ సత్యనారాయణ
పెళ్ళికి వచ్చి ఉంటే	...	సోతుకూచి
ఈవా	...	ప్రతిమాదేవి
లంపటం	...	భాస్కరభట్ల
చీకటి గదులు (సీరియల్)	...	గోపీచంద్

ప్రీతి ప్రత్యేక శీర్షిక "యువతీ లోకం"లో

పత్మభాను	...	వాకరథి
నీతి స్వగతాలు	...	

ఇవి గాక మిత్రములు - ప్రవీక్షలు, "దుంబు" వర్ణ చిత్రకథ, నేనింక వాణ్ణి ఏలా అయ్యాను? పని లేని మంగలి, సనిమా క్విజ్, చిత్ర పరిచయ పోటీ మొదలగు ఎన్నో ఆకర్షణలతో.

కావీ మీ విజంటు నడగండి

: వివరాలకు :

యువ కార్యాలయం

పబ్లిక్ గార్డెన్ రోడ్ :: హైదరాబాదు-1.

హాస్యం

బ్రాహ్మ ఆమలా

కేశవర్ధక్ ఫైలం

హాస్యవర్ధక్ ఇండస్ట్రీస్ లిమిటెడ్ మద్రాసు - 2

SHARADHAR/SH/SH

లిట్లెస్

ఓరియంటల్ బామ్

దెబ్బలు అయిదు సంవత్సరాలకుపైగా, నమస్తమైన బలులు అను, పొటలను, నొప్పులను నివారించుటలో నమ్మకమైన మందు.

లిట్లెస్ ఓరియంటల్ బామ్ అండ్ ఛార్మక్యుటికల్స్ లిమిటెడ్, ఎక్స్ప్రెస్ ఎస్టేట్స్, మద్రాసు - 2.

LOS-509

పాతీ ఉద్రిగ్గర్ ఇలా అంటున్నాడు:

“కండరాల నొప్పులు, అతిశ్రమ,

బెణుకులు పోవడానికి నేను వాడేది

స్లోన్స్ లినిమెంట్ ”

Mr. Srinivasulu

మహిల్లో ప్రసిద్ధిపొందిన మనిక్ ఎజేకర్
ఇలా అంటున్నాడు: “శీఘ్రబాధ నివారణకు
నేను స్లోన్స్ లినిమెంట్ నే వాడతాను”

ప్రపంచంలోని అతడ ప్రవేశాలలో దాగే భారతదేశంలో కూడ అలగాయం, మగ్గలటా—
కండరాల నొప్పి, దిగబట్టుట, అతిశ్రమ, బెణుకులు—విటమిన్ విముక్తి పొందడానికి
స్లోన్స్ లినిమెంట్ వాడతాడు. చెప్పగా వున్నదేట కంటే స్లోన్స్ లినిమెంట్
వాయు... కఠినమే కండరాలూ, కీళ్ళూ, వాటి పూర్వపు సహజ మృదుత్వాన్ని పొందు
తాయి.... వాటి పశువానికి తగిన వెచ్చదనాన్నిచ్చే స్లోన్స్ కు కృతజ్ఞులం.

స్లోన్స్
లినిమెంట్

వాత నొప్పులు, కీళ్ల నొప్పులు, వెన్ను నొప్పి, పొర్చుపు నొప్పి,
మొద ఇటుకు—విటమిన్
శీఘ్రనివారణ
కల్గిస్తుంది.

సమష్టివైపు కండరాల నొప్పుల బాధలను తగ్గించే
అనేకవిధాల క్రియలలో మహిమంతంగా శక్తివంత
మైన స్లోన్స్ బామ్ కూడ దొరకును.

వార్షిక - కంపెనీ పాఠ్యపూర్వకలో కంపెనీ (పరిమితమైన బాధ్యతతో యు. ఎస్. ఎ. లో స్థాపించబడినది)

జె. బి. మంఘారాంవారి

ఎనర్జీ ఫుడ్

బిస్కత్తులు

తక్కువ ఖరీదే సరఫరానికి పిల్లలు ఎంత సరదాపడతారో—

జె. బి. ఎనర్జీ ఫుడ్ - బిస్కత్తులు తినడానికి అంత సరదాపడతారు. ఇవి బవము, జీవము, పుష్టిని ఇచ్చును.

సాక్షాత్తుల సంతోషములకు హితకరమైన బిస్కత్తులు

జె. బి. మంఘారాం ఆండ్ కంపెనీ,

గ్వారీయర్ & హైదరాబాదు

చందమామ

సంపాదకుడు : 'చక్ర పాణి'

చాలామంది పాఠకులు "చందమామ"కు కథలు వంపాలని ఉద్విగ్నారటంకూడా హర్షించదగిన సంగతే, అయితే కొందరు, "మేము ఫలాని పేరుగల కథ రాశాము, పంపితే వేసుకుంటారా?" అనీ, "ఎలాటి రచనలు పంపితే వేసుకుంటారు?" అనీ రాస్తారు. ఎలాటి కథలు మీకు నచ్చేదీ మీరెరుగుదురుగదా. పేరు చెప్పినంతమాత్రాన కథ పాఠకుల కందరికీ నచ్చుతుందని చెప్పటానికి వీలుంటుందా?

మరొక్క చిన్న సంగతి మళ్ళీ జ్ఞాపకం చేస్తాము—
లేఖనా, ప్రశ్ననా, ఫాటో వ్యాఖ్యనా ఒకే కార్డుపై చాలామంది రాస్తున్నారు. అలాటి కార్డులు ఏదో ఒక కట్టలోకే చేరిపోతాయి. ఎందుకంటే లేఖనా, ప్రశ్ననా, వ్యాఖ్యనా ఒకేసారి చూడము. అలా చెయ్యటంపల్ల మీ కార్డు మూడు ప్రయోజనాలకు బదులు ఏదో ఒక ప్రయోజనమే పొంది. అందుచేత వేరువేరు విషయాలు వేరువేరు కార్డులపై రాయండి.

సంపుటి 29 : అగష్టు 1961 : సంచిక 2

గంగాస్నాన ఫలం

ఒక ఊళ్ళో ఒక అమాయకుడైన బ్రాహ్మణు గృహస్థు ఉండేవాడు. ఆయన ఒకనాడు ప్రమాదవశాత్తూ ఏదో పాపకృత్యం చేశాడు. దానికి ప్రాయశ్చిత్త మేమిటని పెద్దల నడిగితే, గంగాతీరానికి వెళ్ళి, బతికి ఉన్నంతకాలమూ గంగాస్నానాలు, 'చేస్తూ, వైవఛ్ఛానం చేస్తూ ఉన్నట్టయితే పాపం పరిహార మవుతుందన్నారు.

అందుచేత బ్రాహ్మడు తన యాపదాస్త్ర తన కొడుక్కు అప్పగించి కాను కర్ర బుర్రా తీసుకుని గంగను వెతుక్కుంటూ బయలుదేరాడు. వెళ్ళగా వెళ్ళగా ఆయనకు ఒక వాగు తగిలింది. ఆ వెర్రి బ్రాహ్మడు ఆ వాగును చూసి, అదే గంగ అనుకుని, భక్తితో అందులో స్నానాలుచేస్తూ, దాని ఒడ్డున కూచుని భగవచ్ఛానం చేసుకుంటూ అయిదేళ్ళు గడిపాడు. ఒకనాడు ఒక శివభక్తు డైన సన్యాసి అటుగా వెళుతూ బ్రాహ్మడితో,

"నాయనా, ఇక్కడ ఏం చేస్తున్నావు?" అని అడిగాడు.

దానికి బ్రాహ్మడు, "స్వామీ, నేను నేరక ఒక మహాపాపం చేసి, దాన్ని పోగొట్టుకునే టందుకు ఈ గంగాతీరాన వైవఛ్ఛానం చేసుకుంటున్నాను," అని జవాబు చెప్పాడు.

"ఈ ముష్టివాగునా గంగ అంటున్నావు?" అని సన్యాసి అడిగాడు.

"స్వామీ, ఇది గంగానది కాదా?" అని బ్రాహ్మడు ప్రశ్నించాడు.

సన్యాసి పెద్దగా నవ్వి, "ఓయి వెర్రి వాడా? గంగకూ ఈ వాగుకూ హస్తమ శకాంతరం కాదా? చెదల పుట్టను మేరు పర్వత మనుకుంటువే? నివంటి అమాయకు డుంటాడని నేను కలలోకూడా అనుకోలేదు. నువ్వు వెళ్ళడలుచుకున్న గంగానది ఇక్కడికి ఎన్నో వందల కోసుల దూరాన ఉన్నది," అని బ్రాహ్మడికి చెప్పాడు.

"స్వామీ, నాకు మహాపాపకారం చేసి ఎంతో పుణ్యం కట్టుకున్నారు," అంటూ బ్రాహ్మడు తన కర్ర, బుర్రా తీసుకుని వాగు ఒడ్డునుంచి కదిలి, సడవగా సడవగా ఒక చిన్న నది తగిలించి. అది తప్పక గంగ అయి ఉంటుందని బ్రాహ్మడు ఎంతో సంతోషించి, అందులో స్నానాలు చేస్తూ, దాని ఒడ్డున కూచుని దైవధ్యానం చేసుకుంటూ మళ్ళీ అయిదు సంవత్సరాలు గడిపాడు. ఆ తరువాత ఒకనాడు అటుగా ఒక కాపాలికుడు వెళుతూ, బ్రాహ్మణ్ణి పలకరించి, "ఊరూ పెయ్యాలేని ఈ నదీతీరాస తవస్సు చేస్తూ అయిదు సంవత్సరాలు గడిపావా? ఎంత వెర్రివాడివి? ఈవనే గంగాతీరాస చేసినట్టయితే నీకు అంతులేని పుణ్యం వచ్చి ఉండునే!" అన్నాడు.

బ్రాహ్మడు ఉలిక్కిపడి, "అదేమిటి, స్వామీ? ఇది గంగానది కాదా?" అని అడిగాడు.

"ఇదా గంగ? నక్క ఎక్కడైనా సింహ మవుతుందా? ఈ నదికి గంగకూ సామ్యమే లేదు," అన్నాడు కాపాలికుడు.

"స్వామీ, తమరు ఇలా వేంచెయ్యటం ఎంతో మంచిదయింది. నాకీ సంగతి చెప్పి మీరెంతో పుణ్యం సంపాదించుకున్నారు,"

అంటూ బ్రాహ్మడు తన కర్రబుర్రా తీసుకుని, ఆ నదీ తీరాన్నుంచి బయలుదేరి సడవగా, సడవగా కొన్నాళ్లకు నర్మదానది వచ్చింది. "ఇది తప్పక గంగే!" అని యాధి చేసుకుని, బ్రాహ్మడు రోజూ ఆ నర్మదలో స్నానాలుచేస్తూ, దాని ఒడ్డున కూచుని దైవధ్యానం చేస్తూ అక్కడే అయిదేళ్ల కాలం వుండి పోయాడు.

ఇలా ఉండగా ఒకనాడు ఒక యాత్రికుడు అటుగావచ్చి, బ్రాహ్మడు కూచుని ఉన్నచోటనే నదిలో పూలు చల్లి, నదినీ "నర్మదా!" అని సంబోధించి స్తవం చెయ్యసాగాడు.

బ్రాహ్మడు ఆ యాత్రికుణ్ణి సమీపించి, "అయ్యా, ఈ నది పేరేమిటి?" అని అనుమానంతో అడిగాడు.

"ఇది మహావవిశ్రమైన నర్మదానది కాదంటే? ఆ సంగతి మీకు విజంగా తెలియనే తెలియదా?" అని యాత్రికుడు బ్రాహ్మణ్ణి ఎదురు ప్రశ్నించాడు.

బ్రాహ్మడు దీర్ఘంగా నిట్టూర్చి, "అయ్యా, మీరు నాకు చాలా మేలుచేశారు!" అంటూ తన కర్రా బుర్రా తీసుకుని మళ్ళీ అక్కడి నుంచి కదిలాడు.

అయితే ఇప్పుడు బ్రాహ్మడి శక్తి యావత్తూ ఊడిగిపోయింది. ఇల్లు బయలుదేరి పది హేనేళ్ళయింది. పయను మళ్ళిపోయింది. దానికితోడు తపస్సుతో ఆయన శరీరం కుప్పింది. అందుచేత ఆయనకు ప్రయాణం అతికష్టమనిపించింది. పగలు ఎండబాధ హెచ్చుగా ఉంది. నీరసం చేత కాళ్ళు చురుకుగా కదలటంలేదు. అయినా

ఆయన పట్టుదలతో పడుతూలేస్తూ ప్రయాణంచేశాడు. చివరకు నడవలేని స్థితి వచ్చింది. అయినా ఆయన పాకుతూ, దేకుతూ ప్రయాణం సాగించాడు. తన శరీరంలో ఊపిరి ఉన్నంతదాకా శరీరాన్ని ఈడ్చుకుంటూ వెళ్ళివెళ్ళి చిట్టచివరకు ఒక గుట్టమీది నుంచి గంగానదిని కళ్ళ చూశాడు. గంగలో స్నానాలుచేసే అసంఖ్యాకులైన యాత్రికులను చూశాడు. బ్రాహ్మడి హృదయం అనందంతో నిండి పోయింది. ఆయన అక్కడే ప్రాణాలు పదిలాడు. యమదూతలు ఆయనను యమ ధర్మరాజు దగ్గిరికి తీసుకుపోయారు.

"ఈ మనిషి ఏమేం పాపాలు చేశాడు?" అని యముడు చిత్రగుప్తుణ్ణి అడిగాడు.

"ఒకే ఒక పాపకార్యం చేశాడు. కాని పదిహేనేళ్ళు గంగాస్నానాలు చేసినందువల్ల ఆ పాపం పరిహరమయింది," అని చిత్రగుప్తుడు చెప్పాడు.

దక్షిణ యజ్ఞము

ద్వితీయాశ్వాసము :

దక్షు డింటికి తామసమ్మున
త్రాచుపామై పచ్చె వినవిస ;
అతని పెండ్లము శివుని కేమము
అడిగినంతట బున్నమనియెను.

"బ్రహ్మాయంతటివాని చేతను
ప్రస్తుతింపగబడిన నన్నెక
తపసి మాత్రునిగాగ నెంచుచు
తాను లేవడు, చేయి మోడ్చడు.

అష్ట దిక్పతులెల్ల నను గని
అదరమ్మున లేచి నిల్వగ
తా నదేదో దొంగ జపమున
తత్పరుండైనట్టు లుండును,

మునులు చేసెడి యజ్ఞములలో
తనకు స్థానం బున్నదనియెడు
గర్వమున పొరగప్పయుండిన
కనుల మూటిని తెఱవజేతును.

శివుని కించుక తా వొసంగక
చేయవలయును ఒక్క యజ్ఞము ;
అప్పుడు గానీ తెలియ దతనికి,
అహము అన్నది తగ్గ దతనికి."

అనుచు దక్షుడు కనలుచుండగ
అతని సతి కన్నీరు గార్చుచు,
పెడవి బిగువున దుఃఖ మాపుచు,
బదులు పలుకక లోని కేగెను.

తా నొకానొక దొడ్డ యజ్ఞము
తలపుచేసితి రండటించును.
దక్షు డప్పుడే దేవతలకును
తావసులకును కబురు లంపెను,

పెద్ద యల్లుని శివుని పిలువక
పిన్న యల్లుర నెల్ల విలిచెను ;
అల్లుడగు శివుడైని ఈసున
అనుగు కూతును పిలువడామెను.

దక్షిణ దిశ నుండి యముడు
తరలి వచ్చె యన్న నెక్కి;
ఈ తర దిశ నుండి మాత్ర
మొక్క పురుగు రాకుండెను!

నభమునుండి దేవ విమా
నములు భువికి దిగుచుండెను;
పట్టపగలు చుక్కలు తెగి
పడుచుండిన లాగుండెను!

మొయిలుదారి కలకలమని
మ్రోగుచుండ, సతీ దేవి
కైలాసపు శిఖర మెక్కి
కనుగొన్నది దేవతలను.

దక్షిణమునకు వారు
తరలి పోవు వార్తను విని,
వెండి కొండ మెట్లను సతి
వేళ్లతోడ తొరతొర దిగి.

చరచరమని అంతిపురికి
సరగున జని సతీదేవి,
చిఱునగపులతో మురియుచు
శివుని చెంత కూర్చుండెను.

"ఏమి విశేష" మ్మని శివు
డామెను ప్రశ్నించినాడు;
నిగ్గున తల వంచి సగుమ
చెప్పె నిట్లు సతీదేవి.

శివుని విలువ నెవ్వరును
చెయ్యడు ఏ యజ్ఞమును;
దక్షిణకును పొగాలము
దాపురించె నేమో యని—

తలచి—మునులు 'దక్ష' మాట
దాటలేక వచ్చినారు;
అట్లుండ్రును కూతుండ్రును
ఎల్లలతో వచ్చినారు.

ఐరావత మింద్రు డెక్కి
అరుదెంచెను తూర్పునుండి;
నరవాహనుడై కుబేరు
దరుదెంచె ప్రతిది నుండి.

"తమ మామగారైన
దక్ష ప్రణావతులు
తా మొక్క యెల్లమును
తలపెట్టిరట, నాథ!"

సఖులతో దేవతలు
చనుచుండినా రిప్పుడు;
మన మిద్దఱము గూడ
చనుట ఎప్పుడు, నాథ!"

ఈ రీతిగ వలికి అమె
ఓరగ పరికించె మగని;
పరమ శాంతితోడ శివుడు
వలికె నిట్లు ప్రియమారగ:

"ఇంత సంబర మేల పడెదవు?
ఎంత వెళ్లివి నీవు, ప్రియవతి!
నీదు జనకుడు మనల నవమా
నింప దలచుట నీ వెఱుంగవు!"

మనల నిర్దుర విలువకుండగ,
మఱియు నాకా యెల్లభాగము
ఏమియును లేకుండు నట్లుగ,
మామగా రొనరించు పెఱుగవు!

దక్షునికి ప్రియమైన
తనయ వైనప్పటికి
నీవు నా నతి వగుట
నిరసింపబడినావు.

తనకు చేతులెత్తి నను
దండమిడగ లేచనియెడు
కోపముతో నీదు. తండ్రి
శాప మిచ్చి వెలివేసెను.

సకల జీవు లందుండిన
సర్వేశ్వరు నెల్లప్పుడు
మనసులోనె కొచ్చుట నా
మత మున్నది అతడెఱుగడు.

నను పరాభవించ దలచి
నిను గూడను పిలువదాయె;
అతని యెల్లమందు నాకు
హవిర్భాగ మొసగదాయె."

అనిన సతీదేవి యప్పుడు
 వినయ మొప్పు ఇట్లు పలికెః
 "పిన్నలమగు మ మ్మాయన
 పిలువకున్న నేమి, నాథ!

పుట్టి నింటి వారు గూడ
 బొట్టు పెట్టి పిలువ వలెన?
 నా కోరిక మన్నించుము,
 న న్నచటికి పంపించుము."

"పిలువని పేరంటమునకు
 వెళ్ళిన తలపంపులగును;
 పుట్టి నింట అవమానము
 పొందుట చచ్చుటయ గాదె."

అని పలుకుచు పరమశివుడు
 కనులు మోడ్చి "సరె పా"మ్మనె;
 కండ్ల నీళ్ళు తుడుచుకొనుచు
 గడవ దాటి ఆయమ చనె.

తనదు మేన సగమొనంగి
 మనివిన యా పరమేశుని
 విడిచి పెట్టి దాకాయణి
 వెడలె నపుడు పుట్టింటికి.

పరుగు పరుగున నందికేశుడు
 అరుగుదెంచెను ఆమె వెంబడి;
 నంది పయి సతి దీనురాలయి
 కుందుచును గూర్చుండె నప్పుడు.

వెంట వచ్చిరి వేన వేలుగ
 వీర వరులు త్రిశూల ధారులు;
 వారి వెంటను ప్రమథగణములు
 వచ్చి చేరెను పరద పెల్లంగ.

గంట గణగణ మ్రొగుచుండగ,
 వెంట ప్రమథులు నడుచుచుండగ,
 నందికేశుడు ఈమను మోయుచు
 ముందు వడి వడి పోవుచుండెను.

—(సకేషం)

2

[బ్రహ్మపురమునే సగరానికి దాసిన గల అరజ్యంలో కేశవుడనే కాపు యువకుడు వుండే వాడు. వాడు ఒక రోజున కొండవరిని పగులులను మేపుకుంటూండగా ఒక వింత జంతువు అక్కడికి వచ్చింది. అదనిలో వెలుకు వచ్చిన బ్రహ్మపుర సేనాని దానిని చూసి, అపూర్వతడి తన భటులతో దాన్ని తన దగ్గరకు తెలుకు రమ్మన్నాడు. తరవాత—]

సేనాని అట్లు వింటూనే భటుల్లో ఒకడు తన గుర్రాన్ని దొడుతీయించి, వింత జంతువును అదిలిస్తూ సేనాని వైపుకు తరుముకు వచ్చాడు. సేనాని దానికేసి ఓ నిమిషకాలం కళ్ళార్పకుండా చూసి, "ఇదేదో అపూర్వమైన జంతువు! ప్రపంచంలో యిలాటిది మరొకటి వుంటుందని నమ్ముటానికి లేదు. రాజుగారికి దీన్ని బహుకరిస్తే ఎంతగానైనా సంతోషిస్తాడు," అంటూ కేశవుడికేసి తెలిగి, "ఏరా ఒరే! ఇలాంటి అపూర్వమైన జంతు

వును ఎక్కడ దొంగిలించావు? రాజ్యంలో దొరికే నిధినికేపాలతో పాటు, ఇటువంటి అపూర్వమైన జంతువులూ, పతులూ— అన్నీ రాజుగారివే అన్న కావసం సంగతి నీకు తెలియదా?" అంటూ ప్రశ్నించాడు.

సేనాని వెదిరింపులు వింటున్న కేశవుడికి ఎక్కడలేని కోపం వచ్చింది. కాని, దాన్ని ఆతడు బయటపడనియ్యకుండా, "అయ్యా, ఈ జంతువును నెనెక్కడా దొంగిలించ లేదు. ఆ కొండ మీద ఇంత

వున్న గుర్రం జీనుకు కట్టి, సేనాని వెనకగా బయలుదేరాడు. రెండవ భటుడు, కేశవుడి దగ్గరకువచ్చి కత్తి యుళివస్తూ, "బాగర్త. నేను మళ్ళీ ఓనెల రోజుల్లో ఒంటిగా యిక్కడికి వస్తాను. ఈసారి కొండమీద దొరికిన పిల్లను నా కప్పగించకపోయావో, ఒళ్లు చీరేస్తాను," అని హెచ్చరించి మొదటి భటుడి వెంట బయలుదేరాడు.

సేనాని, అతడి వెంటవున్న భటులూ ప్రదర్శించిన నీచపర్తన కేశవుడి రక్తాన్ని ఉడికించింది. అతడు అంబుల పాచిలో నుంచి ఒక బాణం తీసి వాళ్ళకేసి ఎక్కు పెట్టి, "ఛీ, ఎంత శత్రువునైనా వెనకనుంచి దొంగదెబ్బ తీయకూడదు," అనుకుంటూ బాణాన్ని కిందికి జారవిడిచాడు.

భటులిద్దరూ వింతజంతువును వెంట తీసుకుని వెనక వస్తూండగా, ముందుండి అరణ్యంలో దారితీస్తున్న బ్రహ్మపురం సేనాని అనందం అంతాయంతా కాదు. ఆ జంతువును మహారాజుకు చూచి, దాన్ని పట్టుకునేందుకు అరణ్యంలో తనెన్ని సాహసకృత్యాలు చేశాడో నమ్మబలికి, రాజు నుంచి పెద్ద బహుమానం పంపాయించా అని అతడు అలోచిస్తున్నాడు. ఒక కాపు యువకుణ్ణి బెదిరించి, ఆ వింతజంతువును

పిన్నపిల్లగా నాకు దొరికింది, పెంచి పెద్ద చేశాను. ఎప్పుడూ నా అలమందల వెంట తిరుగుతుంటుంది. నాకు వదువు సంధ్యలు రావు. పైగా ఎన్నడూ ఈ అరణ్యం వదిలి వెళ్ళిన బాణ్ణికాను. అందువల్ల రాజుగారి కాసనం సంగతి నాకు తెలీదు," అన్నాడు.

"అలాగా, అయితే కిమించాను. ఒరే, దాని మెడకు తాడువేసి సగరానికి తీసుకు రండి!" అంటూ సేనాని గుర్రాన్ని ముందుకు నడిపాడు. భటుల్లో ఒకడు ఉచ్చు బిగించివున్న పెద్ద తాడు నెకదాన్ని వింతజంతువు మెడకు వడేలా విసిరి, అది బిగుసుకోగానే, తాడు కొనను తీసు ఎక్కి

చట్టుకొచ్చినట్టు సగరంగలో వివరికి తెలియ కూడదు. అందువల్ల తను ముందుగా తన భటులను హెచ్చరించాలి.

సేనాని యిలా అనుకుని, తన పథకం వెంగలి భటులకు చెప్పిందుకు గుర్రాన్ని అవి వెనుతిరగబోయేంతలో హఠాత్తుగా అతడికి భటుడు వెనక చావుకేక వినిపించింది. "అయ్యా, ఇదేదో రాక్షసిగుర్రం! నా గుర్రాన్ని డెక్కలో పొడిచి చంపింది. నా మీదకు..." అంటూ కెప్పుమన్నాడు.

సేనాని తత్తరపడుతూ తల వ్రేనక్కు తిప్పాడు. ఒక భటుడూ, వాడి గుర్రం రక్తం మడుగులో వెలవిలా తన్నుకుంటున్నారు. రెండో భటుడు గుర్రాన్ని పక్కకు తిప్పి అరణ్యంలోకి ఉదాయిస్తున్నాడు. సేనాని నిలువెల్లా పనికిపాతూ, గుర్రాన్ని ముందుకు దూకింద బోయేంతలో వెంట బంటువు ఒక్క ఎగురున ముందుకు వచ్చి, తన ఒంటి కొమ్ముతో దాన్ని గుండెల్లో పొడిచింది. గుర్రం పక్కకు ఒరిగిపోయింది. దాని మీదినుంచి కిందికి దూకబోయిన సేనానిని, అతడు నేలను కాకక ముందే వెంతబంటువు వెన్నులో గట్టిగా పొడిచింది.

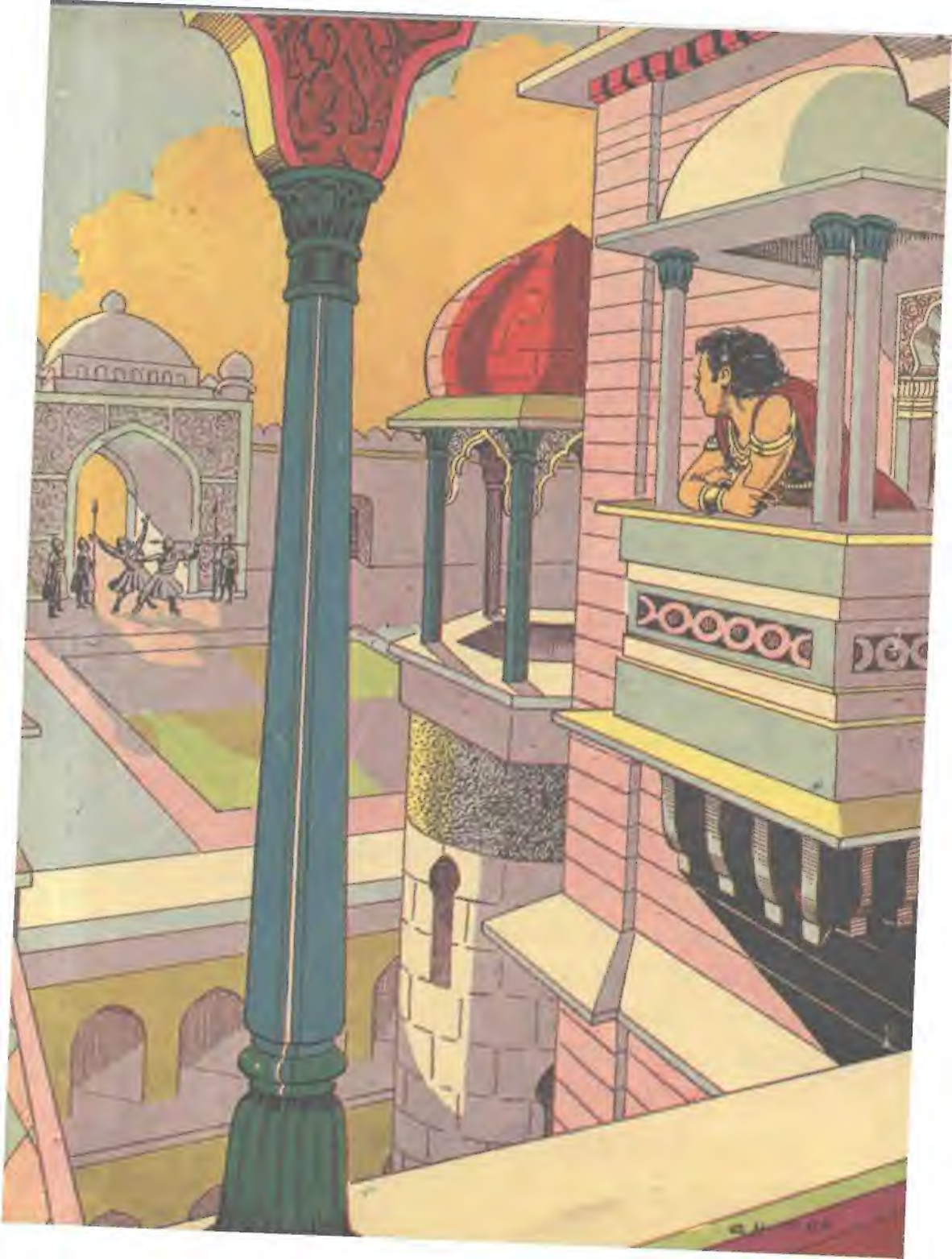
"రక్షించండి, రక్షించండి, రాక్షసి గుర్రం!" అని కేకలు పెడుతూ చావు

తప్పించుకున్న భటుడు బ్రహ్మపుత్రం వెళాడు. వాడు రాజవీధి వెంట కలాగే అరుస్తూపోవటం చూసిన బనులు, వాడికేదో చెప్పిక్కింపనుకున్నారు. వాడు కోటద్వారం చేరి, అక్కడ కావలా వున్న భటులను చూస్తూనే, "మన సేనాని చచ్చాడు, గుర్రం చచ్చింది. మన తోటివాడు చచ్చాడు, వాడి గుర్రమూ చచ్చింది. అందర్నీ ఆ రాక్షసి గుర్రం ఏక్కు తింటున్నది!" అని మరింత విగ్గరగా అరిచాడు.

కావలా భటులు చేతుల్లో వున్న కబెలు అడ్డం పెట్టి గుర్రాన్ని అవి, వాణ్ణి బలవంతంగా దాని మీదినుంచి కిందికి దించారు.

వాడు కిందకి దిగి యింకా కేకలు పెడు
తూనే వున్నాడు. కావలావాళ్లలో ఒకడు
వాడి గుండెలమీద ఈటె ఆపింది. "ఇంక
ఆరిచావే. పాడివేస్తాను. బాగర్ర! సేనా
నాయకుడెక్కడ?" అని గద్దించి అడిగాడు.

"ఇంకెక్కడి సేనానాయకుడు!
ఆరణ్యంలో ఆయన్నీ, మన భటుణ్ణి ఒంటి
కొమ్ము రాక్షసిగుర్రం తినేసింది. నేను
ప్రాణాలతో పారిపోయిపచ్చాను." అన్నాడు
భటుడు ఆయాసపడుతూ.

అంతలో అక్కడికి కావలావాళ్ల నాయ
కుడు వచ్చాడు. అతడికి భటుడి చాలకం
చూడగానే, వాడికి విచ్చెత్తించిన్న నమ్మకం
కలిగింది. కానీ, వాడు ఉదయం సేనా
నాయకుడితో కలిసి అడవికి వెటకు వెళ్ళా
డన్న సంగతి అతడికి గుర్తొచ్చింది.

"విచ్చిగా కేకలు పెట్టకుండా, నిజంగా
జరిగిందెమిటో చెప్పు. మహా సేనాని ఇంకా
అడివిలోనే వున్నాడా?" అని అడిగాడు
కావలావాళ్ల నాయకుడు.

"అది రాక్షసిగుర్రం! సేనానాయకుణ్ణి
బొమికకూడా మిగల్చకుండా తినేసి
వుంటుంది!" అన్నాడు భటుడు.

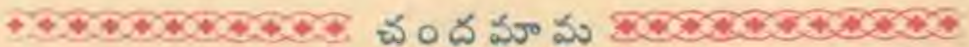
అ జవాబు వింటూనే కావలావాళ్ల
నాయకుడు పక్కన వున్న వాడి దగ్గర్నుంచి

ఈటె లాక్కుని, భటుణ్ణి పాడిచేందుకు
పైకెత్తాడు. భటుడు ప్రాణభయంతో
కంపించిపోతూ. "చంపేస్తున్నాడు,
రక్షించండి!" అంటూ గాఢ కేకపెట్టాడు.

అ కేక వింటూనే రాజభవనం లెండో
అంతస్తులోని గది నుంచి మంత్రి బయటికి
వచ్చి, "ఎవర్రా, ఆ కేకలు పెట్టేది?" అని
కోపంగా ప్రశ్నించాడు.

"అయ్యా, వీడికి మతి చెడింది. సేనా
నాయకుణ్ణి అడివిలో ఒంటికొమ్ము రాక్షసి
గుర్రం చంపి తిన్నదని కేకలు పెడు
తున్నాడు," అన్నాడు కావలావాళ్ల
నాయకుడు.

మంత్రి ఓకీవాళాలం ఆలోచిస్తూ పూరు కుని, "అయితే, ఆ యిష్టర్థి వింతజంతువు పంపురూండగా నువ్వు చేతులు కట్టుకుని దూరంగా నిలబడ్డావన్నమాట! నీకు ప్రాణభయం కలగబెదా?" అని అడిగాడు.

"ప్రాణభయమా! నా పై ప్రాణాలు పైనే పోయినై. నా తేటి భటుణ్ణి చంపేందుకు ఆ వింతజంతువు ఎగరగానే నేను అరణ్యానికి అడ్డం పడి పారిపోయి వచ్చాను," అన్నాడు భటుడు.

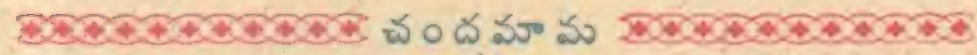
"అయితే, సేనాని చావటం నువ్వే చూడలేదన్నమాట!" అన్నాడు మంత్రి.

"అయ్యా, కంటితో చూడకపోతేనేం? 'చచ్చాను, రక్షించండి' అంటూ మహా సేనాని గాపురేకలు పెట్టటం వాకు విని పించింది," అన్నాడు భటుడు.

భటుడి బవాలుకు మంత్రి నవ్వి, "అడివిలో నువ్వేదో ఏప్చిపుచ్చకాయ తిన్నట్టుంది. నిజంగా సేనాని మరణించివుంటే, దానికి కారణం నువ్వు చెప్పినట్టు వింత జంతువుకాదు. అలాంటి జంతువు లోకంలో ఎక్కడా ఉండదు. ఆ కాపు యువకుడు శేకవుడన్నావే...వాడు విలువిద్య నేర్చినవాడు గదా? సరే, భటుల్ని కొందరిని అరణ్యానికి పంపి జరిగిందేమిటో తెలుసు

"అలాగా! బాబ్బి నా దగ్గరకు వంపండి!" అంటూ మంత్రి గదిలోకి వెళ్ళిపోయాడు. భటుడు గది వాకిలిని సమీపించగానే మంత్రి వచ్చితూ అతడికేసి చెయ్యూచాచి, "భయపడకుండా జరిగిందేమిటో వివరంగా చెప్పు," అన్నాడు.

భటుడు కాస్త స్థిమితపడి, అరణ్యంలో కాపుయువకుడు శేకవుడు కనబడటం దగ్గర నుంచి, సేనాని ఆ వింతజంతువును అవహరించి బయలుదేరటం, ఆ తరవాత దారిలో అడివి ఘుండు భటుణ్ణి, తరవాత సేనానిని చంపటం, తను పారిపోయిరావటం...అంతా వివరంగా చెప్పాడు.

కుంటాను. దారి చూపవలసిన వాడివి నువ్వు!" అన్నాడు.

"అయ్యా, చిత్రం, చిత్రం!" అంటూ భటుడు తల పూపాడు. కాని, వాడికి అరణ్యం పేరు చెప్పితేనే గుండెబడ పుట్టుకొస్తున్నది. అయినా, మంత్రి అజ్ఞను ఢిక్కరించేందుకు లేడు.

మంత్రి కొటవ్వారం కావలావాళ్ల నాయకుణ్ణి ఎలిచి, అడవిలో సేనాని కొసం వెడక పలసెందిగా అజ్ఞ యిచ్చాడు.

ఈలోగా సగరంలో సేనాని దుర్మరణాన్ని గురించి తకరకాల వార్తల ప్రచారం కాసాగినై. రాజవీధి వెంటపస్తూ భటుడు పెట్టిన గాఢరేకలు చాలామంది ప్రజలు వినిపెట్టారు. ఏదో అపూర్వమైన చింతజంతువు...ముఖాన ఒంటికొమ్మ... పెద్దపెద్ద రెక్కలూ గలది...అరణ్యానికి వెటకు వెళ్లిన సేనానిని పట్టుకుని అకాకానికి ఎత్తుకుపోయిందనికూడా నిలివార్తలు బయలుదేరినై.

పాలమ్మటానికి సగరానికి వచ్చిన కేక పుడి తండ్రి ఈ పుకార్లన్నీ విన్నాడు. అతడికి రాత్రి తన కొడుకు చెప్పిన చింత జంతువు సంగతి గుర్తు కొచ్చింది. సేనాని అంత వాణ్ణి చంపిన ఆ క్రూరజంతువు,

తన కొడుకును మాత్రం ప్రాణాలు తీయకుండా వదులుతుందా?

ఘనలివాడి మనసు యిలాంటి అనుమానాలతో చీకాకైపోయింది. అతడు సగరాన్నించి పూదాపడిగా తన ఇంటికి బయలుదేరాడు. సరిగా అతడు సగరద్వారం దాటుతూండగా మరీ అశ్వర్యకరమైన పుకారు వినివచ్చింది: అరణ్యంలో అలమందలు కాచుకు వితుకుతున్నట్టు నటిస్తున్న, ఒక శత్రుదేశపు గూఢచారి, సేనానాయకుణ్ణి, అతడి వెంటవున్న భటుణ్ణి చంపివేశాడట! అతణ్ణి వీలైతే ప్రాణాలతో పట్టుకురావలసిందిగా మంత్రి భటుల్ని పంపుతున్నాడు.

ఈ వార్త విన్నమీదట ముసలివాడికి నిజంగానే తన కొడుకు ప్రాణానికి ముప్పు వాటిల్లుతున్నదని భయం కలిగింది. ఈసరికే అతణ్ణి వింతజంతువు చంపివుండకపోతే, ఇంగితజ్ఞానంకూడాలేని మంత్రి పంపిన భటులు అతణ్ణి గూఢచారిగా భావించి తప్పక చంపుతారు. తను ముందుగా వెళ్లి అక్కడి పరిస్థితి ఎలావుందో చూసి, తన కొడుకును హెచ్చరించాలి.

ముసలివాడు ఆగమేగాలమీద అరణ్యంలోని తన పూరిపాక చేరాడు. అక్కడ ఎవరూ లేరు. ఎందుకైనా మంచిదని ఎంతో కాలంగా గోడకు తగిలించి వున్న తన తండ్రి కాలంచాటి కత్తిని తీసుకుని, తన కొడుకు అలమందను మేపే కొండ ప్రాంతానికి బయలుదేరాడు.

కేశవుడు మామూలుగా రోజూ కూచునే చెట్టు నుండి కనిపించే సరికి ముసలివాడికి ప్రాణంలేచి వచ్చిపట్టయింది. అతడు పరి

గతుకూ కొడుకును సమీపించి, "కేశవా! నిన్ను ప్రాణాలతో చూడగలుగుతాననుకో లేదురా, బాబూ! నగరంలో చాలా చాలా పుకార్లు బయలుదేరినై. అసలు నిజంగా యిక్కడ జరిగిన సంగతేమిటి?" అని అడుర్చగా అడిగాడు.

తండ్రి అడుర్చా, అతడి చేతిలోని కత్తి కేశవుణ్ణి చాలా అశ్చర్యపరిచినై. నగరంలో బయలుదేరిన పుకార్లేమిటో అతడికి అర్థం కాలేదు. అతడు తండ్రికేసి నిశ్చలంగా చూస్తూ, "కత్తి తెచ్చావెందుకు? పుకార్లేమిటి?" అని ప్రశ్నించాడు.

"బ్రహ్మపురం సేనాచారుకుణ్ణి, అతడి వెంట వున్న భటుణ్ణి, ఒక వింతజంతువేదో అరణ్యంలో చంపిందని నగరంలో పుకారుగా వుంది. మారువేషంలో వున్న కత్తుదేశపు గూఢచారి అతణ్ణి చంపాడని మరికొందరు చెప్పుకుంటున్నారు," అన్నాడు తండ్రి.

—(ఇంకా వుంది)

జవాబులేని ప్రశ్న

పట్టుపడలని విక్రమార్కుడు చెట్టు పద్దకు తిరిగివెళ్ళి, శవాన్ని దించి భుజాన వేసుకుని, ఎప్పటిలాగే మౌనంగా శ్మశానంకేసి నడవసాగాడు. అప్పుడు శవంలోని బేతాళుడు, "రాబా, కొందరికి శక్తిసామర్థ్యాలు ప్రతిబంధక మవుతాయి. అందుకు నీవే కదా తార్కాణం! నే నడిగే ప్రశ్నలకు సమాధానం చెప్పటంవల్ల నీకు కార్యభంగ మవుతున్నదే గాని ఏ విధంగానూ లాభం చటంతేదు. నీలాగే నాగరాజు కుమార్తె కూడా అన్ని ప్రశ్నలకూ సమాధానాలు చెప్పగలిగి ఉండేది. అయితే అందువల్ల ఆమె జయించింది. ఈ అపరాధివేళ నీకు శ్రమ తెలియకుండా ఉండగలందులకు అతిచిత్రమైన అనంగరాగ కథ చెబుతాను విను," అంటూ ఈ విధంగా చెప్పసాగాడు.

పూర్వం సూర్యకాంతుడనే రాజుండే వాడు. ఆయన తన బలపరాక్రమాలతో నాలుగు సముద్రాల మధ్యగల భూమినంతా

బేతాళ కథలు

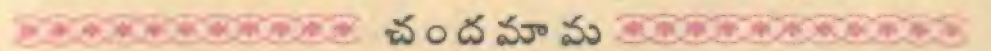
మంత్రులు తమలో తాము కూడబలుకుచు, ఎలాగైనా రాజుగారి బుద్ధి పెళ్ళి మీదికి పోయేలాగ చేయాలని తీర్మానించు కున్నారు. ఇందుకుగాను వారు రాజ్యంలో మూలమూలల ఉండే అందగత్తెలైన కన్యలందరినీ పట్టుకువచ్చి, వీడో సాకుతో రాజుగారి కళ్ళబడేటట్టు చేశారు.

కాని అందువల్ల అవంతైనా ప్రయోజనం లేకపోయింది. ఎంతలేని సౌందర్య పతులను చూసినా సూర్యకాంత మహారాజు మనసు మారనేలేదు. అది చూసి మంత్రులు మరింత అందోళనపడి, రాజుగారి దగ్గరికి సమిష్టిగా వెళ్ళి, "మహారాజా, తమరు తగిన కన్యను చూసి వివాహమాడి మగ సంతానాన్ని కనకపోతే దేశానికి భవిష్యత్తులేదు. అంతా ఆరాజకమైపోతుంది," అని మొరపెట్టుకున్నారు. రాజుగారు వారి కోరికను పాటించలేదు.

ఏమి చెయ్యటానికి పాలుబోక మంత్రులు, రాజుకు తెలియకుండా, ఒక పుకారు వేశారు. అదేమిటంటే, రాజుగారిని ఏ విధంగానైనా సరే పెళ్ళికి ఒప్పించ గలిగిన వారికి కోటి బంగారుమాడ లిప్తామని. ఈ పుకారు విని కొందరు దుష్టవైద్యులు మందులూ, మాకులూ, తాయెత్తులూ మొద

లయించాడు. తన బుద్ధి బలంతో సకల శాస్త్రాలనూ సాధించాడు. మన్మధుణ్ణి మించే తన సౌందర్యంతో తన రాజ్యంలో గల స్త్రీలందరి మనసులనూ హరించాడు. కాని ఆయన మనసును చలించజేయ గల స్త్రీ ఎక్కడా లేకపోయింది.

తమ రాజుగారు ఏ స్త్రీనికూడా కన్నెత్తి అయినా చూడకపోవటమూ, పెళ్ళి చేసుకునే అలోచన ఆయనకు ఏ కోశానా లేక పోవటమూ చూసి ఆయన మంత్రులు అందోళన చెందారు. రాజుగారు పెళ్లాడి పిల్లలను కనకపోతే ఆయన అనంతరం సింహాసనం ఏంకాను?

లైనవి తీసుకుని అశోతో వచ్చారు. అయితే వారి ప్రయత్నాలు పూర్తి కావటమేగాక, రాజుకు అడవాళ్ళంటే నానాబికి మరింత ద్వేషం ఏర్పడింది. చివర కాయన తన కంటబడిన అడవాళ్ళకు దేశ బహిష్కార శిక్ష విధిస్తానని కఠినమైన శాసనం కూడా చేశాడు. దీనితో మంత్రుల ఆశలన్నీ ఇంకిపోయాయి.

ఈ స్థితిలో ఒక చిత్రకారుడు ఎక్కడి నుంచో వస్తూ సూర్యకాంత మహారాజు పాలించే నగరం చేరుకున్నాడు. అతను ఆ నగరపు ప్రజలను, “మీ ఊరి విశేషా లేమిటి?” అని అడిగితే, వారు, “ఒకటే విశేషం. మా రాజుగారు అడదాని పాద సహించడు. పెళ్లాడడు. అయినా పెళ్ళి చెయ్యటం ఎలాగా అని మంత్రులు మథన పడిపోతున్నారు,” అని చెప్పారు.

ఈ మాటలు విని చిత్రకారుడు పెద్దగా నవ్వి, “మీ రాజుగారి మనసును నేనైతే క్షణంలో మార్చగలుగుదునే!” అన్నాడు.

ఈ మాటలు మంత్రులు నియోగించిన వేగులవాళ్ళ చెవులపడ్డాయి. వారు పెళ్ళి మంత్రులతో చెప్పారు. మంత్రులు చిత్ర కారుణ్ణి పిలిపించి, సంగతి అంతా చెప్పి, రాజుగారి మనసు మార్చినట్టయితే కోటి

బంగారు మాడలా తప్పక ఇస్తామని అతడికి వాగ్దానం చేశారు.

“రాజుగారు నన్ను పిలిపించేటట్టు చెయ్యండి. ఆ పైనంగతి యావత్తూ నేను చూస్తాను,” అన్నాడు చిత్రకారుడు.

మంత్రులు రాజుగారి వద్దకు వెళ్ళి, “మహారాజా, మన నగరానికి ఒక గొప్ప చిత్రకారుడు వచ్చాడు. అతనికి ముల్లోకాల లోనూ సాటిలేరని తెలుస్తున్నది,” అన్నారు.

అన్ని కళ్ళలోనూ ఆరితేరిన సూర్య కాంత మహారాజు అ మాట విని సంతోషించి, “అయితే అతణ్ణి పిలిపించి నా దగ్గి రికి పంపండి!” అన్నాడు.

త్వరలోనే చిత్రకారుడు రాజువద్దకు వచ్చాడు. అతడు రాజు చక్కదనం చూసి నివ్వెరపోయి, "మహారాజా, మీ చక్కదనం చూసి నా జన్మ తరించింది. మిమ్మల్ని చిత్రించటానికి ఆనుమతి ఇవ్వండి. మీ రూపం ఎప్పటికీ నా దగ్గర ఉంచు కుంటాను," అన్నాడు.

"ముందు నేను నీ పనితనం చూడాలి. నీ వద్ద ఉండే బొమ్మలు చూపించు. స్త్రీల పటాలు మాత్రం చూపకు సుమా. అలా చేస్తే నేను నిన్ను క్షమించను," అన్నాడు రాజు. చిత్రకారుడు నానాదేశాలలో తాను తయారుచేసిన చిత్రాలను రాజుగారి

ముందుపెట్టాడు. అతను వాటి మధ్యను బుద్ధిపూర్వకంగానే ఒక స్త్రీ చిత్రపు కూడా పెట్టాడు.

రాజు ఒక్కొక్క బొమ్మనే చూస్తూ ఉండగా అకస్మాత్తుగా ఆ ఆడదాని బొమ్మ కంటపడింది. దాన్ని చూస్తూనే రాజు తెలివి తప్పి పడిపోయాడు.

చిత్రకారుడు చిరునవ్వు నవ్వి మంత్రి లతో, "రాజుగారికి మీరు కోరిన చికిత్స చేసేశాను. నా బహుమానం నా కిప్పించండి," అన్నాడు.

"చికిత్స పూర్తి అయిందో లేదో తెలుసుకోని!" అన్నారు మంత్రిలు.

"స్వహ తెలియగానే రాజుగారు ఏమంటారో వింటే మీ అనుమానం దానంతట అదే తీరిపోతుంది. కొంచెం ఓపికపడితే చాలు," అన్నాడు చిత్రకారుడు.

అతను బయటికి వెళ్ళిపోయాక మంత్రులు రాజుకు కైత్యోపచారాలు చేశారు. స్వహ వస్తూనే రాజు, "వీడి, ఆ చిత్రకారుడు?" అని అడిగాడు.

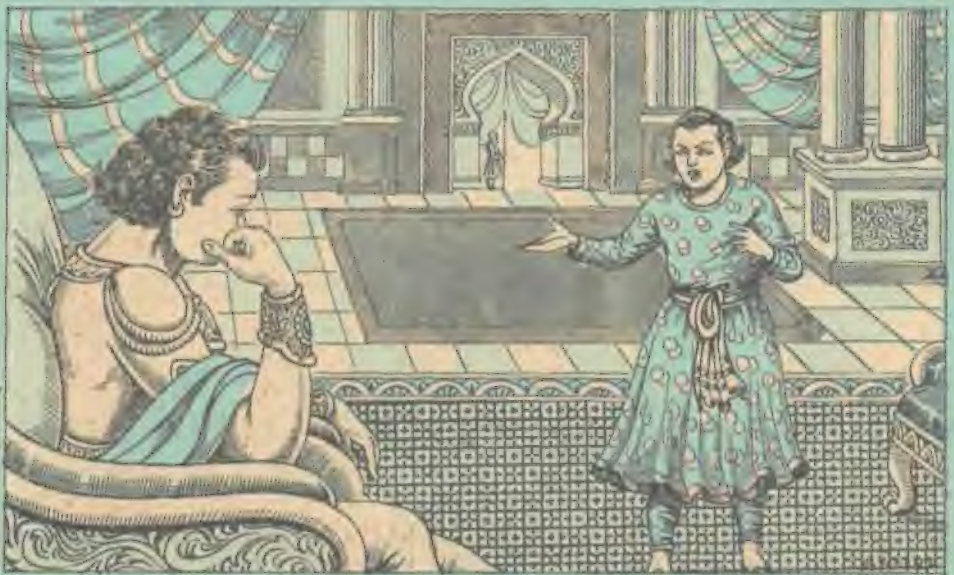
"అతను వెళ్ళిపోయాడు, మహా ప్రభూ," అన్నారు మంత్రులు.

"సాయంకాలం లోపుగా అతన్నే తీసుకు రాకపోయారో మిమ్మల్ని ఏనుగుల చేత తొక్కిస్తాను," అన్నాడు రాజు.

మంత్రులు వెళ్ళి చిత్రకారుణ్ణి వెతికి తెచ్చి రాజు ఎడట పెట్టారు.

రాజు అతనితో, "నీ వంటి ప్రతిభా వంతుడు ప్రపంచంలో ఉండబోడు. ఆ బొమ్మను నాకు చూపి ఎంతో పుణ్యం కట్టుకున్నావు. ఆమె ఏ జన్మలోనో నాకు భార్య అయి ఉండాలి. లేకపోతే ఆమె ఇంత సులువుగా మనసును హరించదు. చెప్పు— ఆమె ఎవరు? పెరేమిటి? ఏ దేశంలో ఉంటుంది? ఆమెను నేనెలా పెళ్ళాడగలను?" అన్నాడు.

చిత్రకారుడు రాజుతో, "మహారాజా, మీ రామెను మరిచిపోవటం మంచిది.

అమె మీకు దక్కదు. అమె నాగరాజు కూతురు, అనంగరాగ. అమె అరణ్యం మధ్య ఒంటరిగా భవనం నిర్మించుకుని అందులో ఉంటున్నది. అమెను పెళ్ళాడాలని ఆసంఖ్యాకులు ప్రయత్నంచేసి ఓడిపోయారు. ఎందుచేతనంటే తనను కొరివచ్చినవారికి అమె మూడు వారాలు వ్యవధి ఇస్తుంది. ఈ లోపుగా వారు అమెను రోజుకొక ప్రశ్న వేయవచ్చు. ఆ ప్రశ్నలకు సమాధానం చెప్పలేకపోయినట్లయితే అమె ప్రశ్న వేసినవాణ్ణి పెళ్ళాడుతుంది. అమెను ఓడించలేకపోయినవాడు మూడు వారాల అసంతరం అమెకు బానిస అయిపోవాలి.

నా మాట నమ్మండి—అమెను ఎవరూ ఓడించలేరు,” అన్నాడు.

“వెరివాడా, అమెను చూసినదాకా నా ప్రాణాలు నిలవవు. అమెను ఓడించానా నా భార్యను చేసుకుంటాను. లేదా, అమెకు బతికి ఉన్నంతకాలమూ నిశ్చింతగా బానిసనై ఉంటాను,” అన్నాడు సూర్యకాంత మహారాజు.

ఆయన ఆసంగరాగ ఉండే చోటికి దారి తెలుసుకుని అప్పటికప్పుడే ప్రయాణ మయ్యాడు. ఈ సంగతి తెలిసి మహారాజు అప్రమిత్తుడైన వినోదు డనేవాడు కూడా వెంట బయలుదేరాడు.

“మహారాజా, అమె బొమ్మను చూసే సరికే మీ మతి సగం పోయింది. అమెను చూశాక అది పూర్తిగా పోతుంది. ఆ స్థితిలో మీ రామెను ఓడించలేరు. అప్పుడు నా బుద్ధి మీకు అరువిస్తాను,” అన్నాడు వినోదుడు.

రాజు అతని సలహా ఆమోదించి, అతన్ని వెంటబెట్టుకుని అనంగరాగ ఉండే చోటికి వెళ్ళాడు. అమెను ప్రత్యక్షంగా చూసిన మీదట వినోదు డన్నట్టు రాజుకు నిజంగానే మతి సొంతం పోయింది.

వినోదుడు అసంగరాగతో తాము వచ్చిన పని చెప్పాడు. అమె వారికి చెయ్యవలసిన

మర్నాడలుచేసి, తన నియమం వారికి చెప్పి, “వ్రతి ఉదయమూ నేను వచ్చి మీ రడిగే ప్రశ్నకు సమాధానం చెబుతాను, మూడు వారాలపాటు మీరు నాకు అతిథులు. ఈలోపుగా మీరు నన్ను గెలుచుకుంటే సరే, లేకపోతే ఆ తరువాత మీరు నాకు బానిస లవుతారు,” అని తెలియజేసి తీవిగా వెళ్ళిపోయింది.

అది మొదలు ప్రతి ఉదయమూ అనంగ రాగ వారి వద్దకు వచ్చేది. వినెదుడు ఆమె కొక కథ చెప్పి, ఆ కథను గురించి ఒక ప్రశ్న వేసేవాడు.

ఆ ప్రశ్నకు అనంగరాగ సమాధానం చెప్పి వెళ్ళిపోయేది.

ఈ విధంగా పంధొమ్మిది రోజులు గడిచాయి. వినెదుడు ఆమెను ఓడించలేక పోయాడు. ఇక సూర్యకాంతుడు ఆమెను చూసి అసందించటం తప్ప, కథలుగాని, వినెదుడి ప్రశ్నలుగాని, వాటికి ఆమె ఇచ్చే సమాధానాలుగాని పట్టించుకోలేదు.

అతనికి అనంగరాగలో ఒక మార్పు కనిపించింది. మొదటి రోజు ఆమె తనకేసి చూడనైనా లేదు. రెండో రోజు ఆమె వెళ్ళి పోవోతూ రాజు కేసి ఒకసారి చూసింది. అది మొదలు ఆమె రాజు మీదనే కళ్ళుం

చటమూ, మధ్య మధ్య నిట్టూర్పుటమూ మొదలైన చెప్పలు చెయ్యసాగింది.

“నేను ఆమె హృదయాన్ని ఎలాగో జయించాను గాని, వినెదుడు ఆమె బుద్ధిని జయించలేకుండా ఉన్నాడు,” అనుకున్నాడు రాజు. సరిగా ఆ సమయంలో ఆయన కొక అద్భుతమైన ప్రశ్న స్ఫురించింది. ఆయన చివాలున లేచి తన మిత్రుడితో, “మిత్రమా, పంధొమ్మిది రోజులుగా నీవు అనంగరాగను ఓడించలేకుండా ఉన్నావు. రేపు నేనే ఆమెను ప్రగ్నిస్తాను. ఆ ప్రశ్నకు ఆమె సమాధానం చెప్పలేక పోతే రేపే ఓడి పోతుంది. సమాధానం

చెప్పిందా ఎల్లుండి తప్పక ఓడుతుంది. మనకు ఎలాగూ ఎల్లుండిదాకా గడుపున్న దిగద!" అన్నాడు.

మర్నాడు ఉదయం అనంగరాగ రాగానే సూర్యకాంత మహారాజు ఆమెను ఒక ప్రశ్న వేశాడు. ఆ ప్రశ్న విన్నగానే అనంగ రాగ అయినను అలింగనం చేసుకుని, "ఈ ప్రశ్న ఇంతకాలం ఎందుకువేశారు? మీరు నన్ను గెలపరేమో అని నా ప్రాణం తహతహ లాడిపోయింది గద!" అన్నది.

రాజు నిర్భాంతపోయి, "నీకు నిజంగా అంత ఓడిపోవాలని ఉంటే మా ప్రశ్న లకు సమాధానం చెప్పకుండా ఘోనక పోయావా?" అన్నాడు.

"మహారాజా, ప్రేమృదయం మీ రెర గరు. అది తాను ప్రేమించిన వ్యక్తినే పీడించి ఆనందిస్తుంది," అన్నది అనంగరాగ. తరవాత ఆమెను వివాహమాడి రాజు

తన సగరానికి తిరిగి వెళ్ళి ముఖంగా కాపరం చేశాడు. మంత్రులందరూ తమ రాజు యిన్నాళ్ళకు ఒక ఇంటి వాడై నందుకు వరమానందం చెందారు.

బేతాళుడి కథ చెప్పి, "రాజా, రాజు ఆమెను ఏ ప్రశ్నతో ఓడించాడు? తెలిసి కూడా సమాధానం చెప్పకపోయావో నీ తల పగిలిపోతుంది," అన్నాడు.

దానికి విక్రమార్కుడు, "అదేమంత కష్టమైన ప్రశ్నకాదు. 'నిన్ను నేను ఏ ప్రశ్న వేస్తే నీవు సమాధానం చెప్పలేకపోతావు?' అని రాజు అనంగరాగను అడిగి ఉండాలి. సమాధానం చెప్పదా, ఓడిపోతుంది. సమా ధానం చెప్పిందా, ఆమె చెప్పిన ప్రశ్ననే మర్నాడు రాజు ఆమెను వేస్తాడు. అప్పుడు నమ్మకంగా ఓడిపోతుంది," అన్నాడు.

రాజుకు ఈవిధంగా మౌనభంగం కలగ గానే బేతాళుడు శవంతో సహా మాయమై మళ్ళీ చెట్టెక్కాడు. (కల్పితం)

చచ్చిబతికిన సన్యాసి

మర్నాడు బామ్మ గుండు భీమన్నతో, "ఒరే, నాయనా, నిన్న నీకు పని యిచ్చినవాడు చాలా చెడ్డవాడు. అటువంటివాళ్ళ దగ్గరికి పోకు. ఎవరన్నా ముసలి సాధువులకు సేవ చేస్తే భుక్తి, ముక్తి ఉంటుంది. వాళ్ళ సంపర్కంవల్ల నీకంత జ్ఞానంకూడా కలుగుతుంది," అన్నది.

భీమన్న ఇల్లు కదిలి ముసలి సాధువు ఎవరన్నా కనిపిస్తాడా అని వెతుక్కుంటూ బయలుదేరాడు. ఒకచోట వాడికి ఒక గుడ్డి బిచ్చగాడూ, వాణ్ణి నడిపించే కుర్రాడూ కనిపించారు. బిచ్చగాడి కుర్రాడు భీమన్నను పలకరించి వాడి ఉద్దేశం తెలుసుకుని, "ఈ గుడ్డిమనిషి గొప్ప సాధువు. నే నింత కాలమూ ఈయనకు సేవచేసి ఎన్నో విషయాలు తెలుసుకున్నాను. కావలిస్తే నా బదులు నీవే ఈయనకు సేవ చెయ్యవచ్చు. నేను ఎక్కడికైనా పోయి మరొక

పని చూసుకుంటాను," అన్నాడు. గుండు భీమన్న సంతోషించి, సరేనన్నాడు. బిచ్చగాడి శిష్యుడు భీమన్నను బిచ్చగాడికి వప్పగించి, "ఇక నుంచి వీణ్ణి శిష్యుడుగా పెట్టుకో. నేను పోతున్నాను," అని చెప్పి తన దారిని తాను వెళ్లిపోయాడు.

బిచ్చగాడు భీమన్నకు వాడి విధులన్ని వివరంగా చెప్పాడు :

"మనం ఇంటింటికి వెళ్లి అడుక్కుంటాము. నాకు కళ్ళు కనపడవు గనక నన్ను నువు కర్ర పట్టుకు నడిపించాలి. నువు వెనక తిరిగి చూడనవసరం లేదు. మెరకగాని, పల్లంగాని, నీళ్ళుగాని వచ్చినప్పుడు నాకు చెబితే చాలు. ఇళ్ళన్నీ అడుక్కున్నాక మనం పంటచేసుకు తినాలి. పంట నువ్వే చెయ్యాలి. మళ్ళీ బయలుదేరేటప్పుడు మన సామానంతా సరిగా ఉన్నదీ లేనిదీ నువ్వే చూసుకోవాలి. మన సామాను ఏమిటో

తెలుసా? బుట్టా, తట్టా, తప్పేలా, చెంబూ, లోటా, గరిటే, కర్ర—అంతే! ఈ జాబితా బాగా కంతస్థం చేసుకో. నేను చెప్పిన ప్రకారం సేవచేశావంటే మనకు దొరికిన దానికే నీకు సగం, నాకు సగం. తెలిసిందా?”

భీమన్న ఎంతో శ్రద్ధగా బిచ్చగాడు చెప్పినదంతా తల కెక్కించుకున్నాడు. సన్యాసి వద్ద ఒక కర్ర ఉన్నది. దానికి రెండు చివరలా కొంకులున్నాయి. బిచ్చగాడు జోలె భుజాన వేసుకుని కర్ర ఒక చివర పట్టుకు నడుస్తుంటే, తట్ట నెత్తిన పట్టుకుని భీమన్న కర్ర రెండో చివర పట్టుకుని దారితిశాడు.

ఇద్దరూ నడుస్తూండేటప్పుడు భీమన్న మధ్య మధ్య అగి బిచ్చగాణ్ణి గమనిస్తూ పచ్చాడు. బిచ్చగాడు వాడితో, “నువ్వు నా కోసం అగవలిసిన పనే లేదు. నీ మానాన నువ్వు ముందు పోతూ ఉండు. ఎక్కడైనా ఎత్తుగాని, పల్లంగాని, నీళ్ళుగాని పస్తే నాకు చెప్ప,” అన్నాడు.

భీమన్న అట్లాగే ముందు చూస్తూ నడవ సాగాడు. కొంత దూరం వెళ్ళేసరికి ఒక ఏరు అడ్డం పచ్చింది.

భీమన్న వెనక్కు తిరిగి చూడకుండానే, “నీళ్ళు, గురూ!” అన్నాడు.

“ఎవరన్నా చాటుతున్నారా?” అని బిచ్చగాడు ప్రశ్నించాడు.

ఏటికి అడ్డంగా వస్తున్న ఆవులను చూసి, “ఆవులు చాటుతున్నాయి, గురూ!” అన్నాడు భీమన్న.

“సరే, మనమూ చాటుదాం,” అన్నాడు బిచ్చగాడు.

భీమన్న ఏటిలోకి దిగి కొంత దూరం వెళ్ళి, “రాయి, గురూ,” అంటూ నీటిలో పడిపోయాడు. ఆ పాటుకు వాడు కొంకుల కర్రను గుంజటంలో బిచ్చగాడు కూడా పడిపోయాడు. వాడి జోలె మాత్రం కొంకికి చిక్కుకున్నది. జోలెలోకి కొన్ని చేపలా,

ఒక పామూ జొరబడ్డాయి. బిచ్చగాడు ప్రవాహంలో పడి కొట్టుకుపోయాడు.

భీమన్న లేచి తట్ట నీలలో నుంచి పైకి తీసి, "తట్టా, బుట్టా, తప్పేలా, చెంబూ, లోటా, గరిటే, కర్ర—అంతే!" అని అన్నీ లెక్క చూసుకుని, బిచ్చగాడి కోసం వెనక్కు తిరిగి చూడక, కర్రచివరి కొంకికి చిక్కు కున్న జోలెను ఈడ్చుకుంటూ ఏరు దాటసాగాడు.

దురద్రుష్టవశాత్తూ జోలెలో చేరిన పాము తల బయటికి పెట్టేసరికి దాని తల కర్ర కొంకెకి జోలెకి మధ్య నొక్కుకుపోయి అది కాస్తా చచ్చింది.

భీమన్న నది దాటి జోలెను ఈడ్చు కుంటూ పోతుంటే దారిలో కొందరు, "అయ్యో, పాము, పాము!" అని పెద్దగా కేకలు పెట్టారు.

"పాము కాదు, స్వాములవారు," అని భీమన్న వారికి బదులు చెప్పాడు.

"పామో, స్వామో—వెనక్కు తిరిగి చూడు, నీకే తెలుస్తుంది," అన్నారు వాళ్ళు.

"చూడను, చూడకూడదు! స్వాముల వారి ఆజ్ఞ!" అన్నాడు భీమన్న. వాడి చుట్టూ ఒక గుంపు చేరింది. వాడు కొంచెం ముందుకు పోయి ఒక ఇంటిముందు నిలిచి, "గురూ!" అన్నాడు.

వాడు "గురూ!" అనగానే బిచ్చగాడు, "జై సీతారాం!" అంటాడు. ఇంటివాళ్ళు బిచ్చం వేస్తే వేస్తారు, లేకపోతే పామ్మంటారు.

ఈ ఏర్పాటు ప్రకారం భీమన్న, "గురూ!" అన్నాడు. కాని బిచ్చగాడు, "జై సీతారాం!" అనలేదు. అప్పుడు వాడు కర్ర రెండు చివరకెసి చూశాడు. వాడికి చచ్చిన పాము కనిపించింది.

అందరూ వకవకా నవ్వి, "ఒరే ని స్వాములవారు పాములవా రయినారు! వారిని సమాధి చేసెయ్యి!" అన్నారు.

నిజమే ననుకుని భీమన్న ఆ చచ్చిన పామును ఊరిబయట గుంట తవ్వి పూడ్చి పెట్టి, ఆ సమాధిపద్ద నాలుగు తులసి మొక్కలు నాటాడు.

ఈలోపల ఏళ్లో పడిన బిచ్చగాడు, గట్టి ఆయువు కలివాడు కావటంచేత ఎలాగో ఒడ్డుకు చేరి అక్కడ ఒక చోట కూచుని ఆడుక్కోసాగాడు.

పాముకు సంస్కారం చేసి అటుగా వస్తున్న భీమన్న వాణ్ణి చూసి, "అహ, ఏమి స్వాములవారి మహిమ!" అనుకుని, తన నెత్తిమీద ఉన్న తట్ట దించి, "గురూ, ఇదుగో—తట్టా, బుట్టా, తప్పేలా, చెంబూ, లోటా, గరిటే, కర్రా—అంతే!" అన్నాడు.

బిచ్చగాడు మండిపడి, "దొంగ వెధవా! నన్ను ఏట్లో తోసి మళ్ళీ నా సేవ చేయ వచ్చావా? చూడు నిన్నేం చేస్తావో!" అంటూ అరిచాడు.

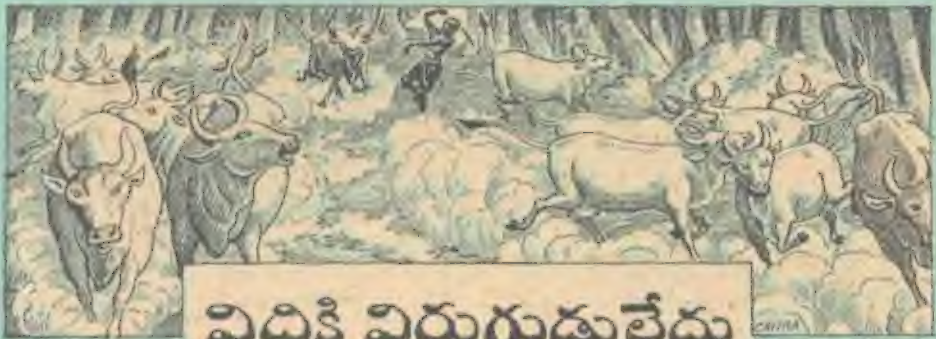
భీమన్న పరిగెత్తి ఇంటికి పోయి, బామ్మతో జరిగినదంతా చెప్పి, "నా వల్ల ఏ తప్పు లేకుండానే స్వాములారు నా మీద మండి పడ్డారు, బామ్మా!" అన్నాడు.

"నువ్వు పట్టి వెలిచెంగళాయివి! నీకు ఎవరి సేవా పడ్తులే. అడివికి పోయి కట్టెలు కొట్టి తెస్తూ ఇంటి పట్టునే పడి ఉండు!" అన్నది బామ్మ.

[పై సంచికలో మరొక సంఘటన]

విధికి విరుగుడులేదు

ఒక గ్రామంలో ఒక రైతు వద్ద సంజయ్య అనే గొడ్డుకాపరి కుర్రవాడుండేవాడు. వాడు రోజూ ఉదయమే లేచి, తన యజమాని ఇంటి చాకిరిచేసి, చద్ది తిని, బారెడు పొద్దెక్కి సరికల్లా గొడ్డును మేపటానికి తోలుకు పోయ్యేవాడు.

గ్రామం వెలవల ఒక పాడుపడిన తోట ఉండేది. ఒకప్పుడు దానిలో మంచి మంచి ఫలవృక్షాలుండేవి. కాని ఇప్పుడు దానికి అలనా పాలనా లేదు. తోటంతటా ఏవేవో విచ్చి మొక్కలు మొలిచాయి. గడ్డి విప రీతంగా పెరిగింది. ఆ తోటలో పశువులకు కావలినంత మేత. మేపుకుంటే అడిగే వాళ్ళులేరు. గొడ్డుకాసే కుర్రాళ్ళు ఎక్కి అడుకోవటానికి, కాయలు కోసుకు తినటానికి చెట్టుకూడా ఉన్నాయి. అందుచేత సంజయ్య తోటవాళ్ళకూడా పశువులను తోలుకుని ఆ తోటకే వచ్చేవాళ్ళు. పశువుల దారిన

పశువులు మేత మేసేవి, కుర్రాళ్ళ దారిన కుర్రాళ్ళు సాయంకాలండాకా అడుకుని, పొద్దువాలగానే మళ్ళీ గ్రామానికి తిరిగి వెళ్ళేవాళ్ళు.

ఒకనాడు సంజయ్య పశువులను తోలు కుని మామూలు ప్రకారమే తోటకు వచ్చాడు. కాని ఆ రోజు పండగ కావటం చేత మిగిలిన కుర్రాళ్ళెవరూ రాలేదు. పండగమాట సంజయ్యకు తెలీదు. బిక్కు బిక్కుమంటూ తోటలో ఒంటరిగా ఉండటం వాడికేమీ బాగాలేదు. కాలుగాలిన విల్లిలాగా తోటంతా కలయదిరిగాడు. తన చిరాకు పశువులమీద చూచి, వాటిని వాటిమానాన మేయనివ్వక ఇటునుంచి అటూ, అటు నుంచి ఇటూ మళ్ళించాడు.

అసలే చిరాకులో ఉన్న సంజయ్య మీద ఒక కందిరిగ ఎటునుంచో వచ్చి వారింది. అది తన మీదికి రావటం చూస్తూనే ఉండ

టంచేత వాడు దాన్ని ఒక్క చదుపు చేరించి
చంపేశాడు. అప్పటికి కసితీరక వాడు దాని
కళ్ళెబ్బాన్ని రెండుగా విరిచి విసిరి ఎడంగా
పారేశాడు. అది ఒక దుబ్బుమీద పడుతూనే
ప్రాణం వచ్చి తుంయి మని ఎగిరిపోయింది.

సంజయ్య నిర్ధాంతపోయా, కందిరీగ కళ్ళ
బరం పడిన చోటికి వెళ్ళి జాగ్రత్తగా గమ
నించాడు. అది ఒక పాట్టి దుబ్బుమీద
పడింది. ఆ దుబ్బునిండా దట్టంగా ఆకు
లున్నాయి. ఆ ఆకులు మిగిలిన ఆకుల్లా
కాకుండా వింతో నేవళంగా ఉన్నాయి.
ఆ ఆకుల మహిమవల్లే చచ్చిన కందిరీగ
బతికి ఉంటుందని వాడికి తోచింది. సంజీవి

మొక్కలను గురించి వాడు విని ఉండటం
చేత అది సంజీవిమొక్క అయి ఉండ
వచ్చు ననుకుని వాడు దాన్ని జాగ్రత్తగా
గుర్తుంచు కున్నాడు.

సంజయ్య కింకా ఈ సంజీవిమొక్క
పైన పూర్తిగా నమ్మకం కుదరలేదు.
ఆ దుబ్బుమీద నుంచి ఎగిరిపోయినది తాను
విసిరివేసిన కందిరీగ కాదేమో! వాడు
తొటంతా వెతికి ఒక చచ్చిపోయిన మిడత
శరీరం సంపాదించి తెచ్చి, దాన్ని నింపాడిగా
సంజీవిమొక్క పైన ఉంచాడు. ఒక
క్షణంలో అది కదిలి, అటు ఇటు తిరిగి,
చివ్వున ఎటో ఎగిరిపోయింది.

అది తప్పక సంజీవిమొక్కననీ, దాన్ని తాకిస్తే ఏ చచ్చిన ప్రాణి అయినా తిరిగి బతుకుతుందనీ సంజయ్య రూఢి చేసు కున్నాడు. ఇది తనతోటి కుర్రాళ్ళకు ఎప్పుడు చెబుతానా అని వాడు తహతహలాడాడు.

కాని మర్నాడు కుర్రాళ్ళంతా పశువులను తోలుకుని తోటకు వచ్చే దారిలో వాడు మిగిలిన వాళ్ళతో తాను సంజీవిమొక్కను కనిపెట్టాననీ, దానితో చచ్చిన కందిరీగనూ, మిడతనూ బతికించాననీ చెబితే, వాళ్ళు అశ్వర్యవడటానికి బదులు వాణ్ణి గేలిచేసి, ఏడిపించారు. సంజయ్యకు వాళ్ళమీద కోపం వచ్చి తన రహస్యం ధహస్యంగానే ఉంచే

శాడు. కొద్ది రోజులు గడిచాయి. ఒకనాటి తెల్లవారుఝామున ఊరి కామందు చని పోయాడు. ఆయనకు ఆ గ్రామంలో ఒక మిద్దె ఉన్నది. ఆ కామందు ధనికుడే కాక గొప్ప దాతకూడానూ. గుళ్ళు కట్టించాడు, నూతులూ, చెరువులూ తవ్వించాడు, సత్రం కట్టించాడు, ఇళ్ళు కట్టుకునే వాళ్ళకూ, పెళ్ళిళ్ళు చేసుకునేవాళ్ళకూ ఎన్నో దానాలు చేశాడు. అందుచేత గ్రామంలో వాళ్ళు ఆయన్ని దేవుడల్లే చూసుకునేవారు.

ఆయన నెలరోజులు మంచాన తీసుకుని మరీ పోయాడు. ఈ నెలరోజులూ ఆయనకు ఎన్నో రకాల చికిత్సలు చేశారు. ఎందరో

వైద్యులు చూశారు. కాని ఒక్కరి ప్రయత్నమూ ఫలించలేదు.

ఉదయంవేళ కామందు ఇంటిముందర జనం గుమికూడారు. కొందరు కామందును పొగడుతున్నారు. కొందరు శృకాన వైరాగ్యం చెబుతున్నారు. “వైద్యులంటే మందు లివ్వగలరు గాని ప్రాణం పోయ్యగలరా?” అని కాస్తులుగాడు అంటున్నాడు.

ఈ మాట సంజయ్య చెప్పలబడింది; వాడు ఆ సమయానికి అటుగా పశువులను తోలుకుని తోటకు పోతున్నాడు. వాడు జరిగిన సంగతి తెలుసుకుని, “కామందు గారిని బతికించే ఉపాయం నేను చెబుతాను. పాడుపడిన తోటలో సంతీవి మొక్క ఉన్నది,” అంటూ తన అనుభవం అక్కడి వారితో చెప్పాడు.

చాలామంది వాడి మాటలు నమ్మలేదు. ఒకరిద్దరు, దింపుడు కళ్ళాకగా, వాడివెంట తోటకు బయలుదేరారు.

సంజయ్య ముందూ, గ్రామస్తులు వెనకా తోటలో ప్రవేశించారు. తాను చూచిన దుబ్బు ఎక్కడుండేదో వాడికి తెలుసు. చాదాపు రోజూ వాడు చాన్ని ఒకసారైనా కళ్ళమాస్తునే ఉన్నాడు. అందుచేత వాడు సూటిగా అక్కడికే దారిదీశాడు. కాని రోజూ కనిపించే ఆ నవనవలాడే అకులు వాడికి కనిపించలేదు. ఇది కాదు అదీ, అది కాదు ఇదీ అనుకుంటూ వాడు ఒక దుబ్బునుంచి ఇంకొ దుబ్బుకు సడపసాగాడు.

గ్రామస్తులకు వాడిమీద కోపం వచ్చింది. వాళ్ళచేత మాటలు పడటం ఒక వంకా, రోజూ కనిపించే దుబ్బు మాయం కావటం ఒక వంకా సంజయ్యను బాధించాయి. వాడు తోటంతా పదిహేనుసార్లు తిరిగినా ఆ దుబ్బుబాడ వాడికి తెలియనేలేదు.

ఇంతకూ పోయిన కామందు తిరిగి బతికే గీతలేదు. అందుకే ఎదురుగా ఉన్న సంతీవి కూడా సంజయ్యకు కనిపించకపోయింది.

సైమన్

పోలండ్ దేశంలోని ఒక గ్రామంలో ఒక వసతి గృహం ఉండేది. బాటసారులు అందులో డబ్బుయిచ్చి బసచేయవచ్చు. ఆ వసతి గృహం నడిపేవాడికి సైమన్ అని ఒక కొడుకు ఉండేవాడు. వాడికి చక్క వసమూ, తెలివితేటలూ, ధైర్యసాహసాలూ ఉన్నాయి; కాని వాడు పట్టి ఆకతాయి, సోమరిసోతూ, కొంచెంకూడా భాధ్యత తెలియనివాడు. ఏ పని చెయ్యటానికి వాడికి ఒళ్ళు వంగేదికాదు, కాని లోపల ప్రపంచ మంతా బయించాలనీ, ఏ రాజకుమార్తెనో పెళ్ళాడాలనీ, అమాంతం గొప్పవారై పోవాలనీ కలలు కంటూండేవాడు. అంతచేసి ఆశలు లోపల ఉన్నా వాడు అస్తమానమూ అలగా వెధవల వెంట తిరుగుతూ, నాగుతూ, జాదాలాడుతూ కాలం గడిపేవాడు. వాడి సొంత బిడ్డకు తండ్రి కొంత డబ్బు ఇచ్చే వాడు. కాని అది చాలసప్పుడు సైమన్

తన తండ్రి గల్లా పెట్టెలో నుంచి డబ్బు కాజేస్తూ ఉండేవాడు.

సైమన్ కు బుద్ధి వచ్చేటట్టు చేయాలని వాడి తండ్రి నయానాభయానా ఎంతగానో చెప్పిచూశాడు, కాని ప్రయోజనం లేక పోయింది. అందుచేత అయన ఒకవాడు వాడికి భటుడి దుస్తులు తెడిగి, చేతికి ఒక ఈల ఇచ్చి, "నువ్వు వెళ్ళి రాజుగారి దగ్గర కొలువుచేసుకుని బతుకు," అని ఇంటి నుంచి తరిమేశాడు.

సైమన్ రాజుగారి కోట వద్ద గస్తీ తిరిగే భటుడుగా చేరాడు. వాడిబుద్ధి ఏమాత్రమూ మారలేదు. ఇప్పుడుకూడా వాడు పనికి మాలిన వాళ్ళను వెంటవేసుకుని తాగటమూ, తంచనాలు వెయ్యటమూ, జూదాలాడటమూ, పొట్లాటలు పెట్టుకోవటమూ మొదలైన పనులు చేస్తూ వచ్చాడు. వాడి బస వృద్ధ సైనికుడి ఇంట్లో. సైమన్ రోజూ ఆ సైని

కుడితో, “ఇక్కడికన్న మా ఊళ్ళోనే బాగుండేది. మా ఇంట్లో బోలెడంత డబ్బు, సుష్టుగా తిండి, రకరకాల సారాయాలూనూ!” అంటూండే వాడు.

ఒకనాడు సైనికుడు సైమన్తో, “మీ తండ్రి అంత డబ్బు గలవాడైతే, నీకు పెద్ద ఉద్యోగమయిందని, నిన్ను కొత్తాలు చేశారని, విందులు చెయ్యటానికి డబ్బు పంపమని వుత్తరం రాయి. ఇప్పుడు పనికి వస్తుంది,” అన్నాడు.

సైమన్కు ఈ సలహా బాగా నచ్చింది. ముసలి సైనికుడు చెప్పినట్టే వాడు తండ్రికి ఉత్తరం రాశాడు. ఈ ఉత్తరం చూసుకుని,

తన కొడుకు ఇంత కాలానికి పైకివస్తున్నాడు గదా అని సంతోషించి, వసతిగృహముజమీని సైమన్కు కొంత డబ్బు పంపించాడు. దానితో సైమన్ ఒక చిన్న వెలుగు వెలిగి మళ్ళీ యథాస్థితికి వచ్చాడు.

అయితే ఇప్పుడు తండ్రి దగ్గర నుంచి డబ్బు తెప్పించుకునే ఉపాయం వాడికి తెలిసి పోయింది. కొంతకాలం ఆగి వాడు తండ్రికి తాను జమేదారు ఉద్యోగం సంపాదించినట్టు రాసి మరికొంత డబ్బు తెప్పించుకున్నాడు. ఇలాగే వాడు తనకు సుబేదారు పదవి వచ్చినట్టు సైన్యంలో తనను దళ నాయకుణ్ణి చేసినట్టు తండ్రికి రాసి పెద్ద పెద్ద మొత్తాలు తెప్పించుకుని యధేచ్ఛగా ఇరుప్పేశాడు. అయితే ఇంత కాలమూ వాడు చేస్తున్న ఉద్యోగం ఈటె పట్టుకుని గస్తీ తిరగటమూ, కొటముందు పహరా కాయటమూ మాత్రమే.

మళ్ళీ సైమన్కు డబ్బు ఇబ్బంది వచ్చింది. ఈసారి తండ్రికి రాసే తనను సేనానాయకుణ్ణి చేశారనే రాయాలి. సైమన్ తండ్రికి ఆ మాటే రాస్తూ పుష్కలంగా డబ్బు పంపమని అడిగాడు.

ఈ ఉత్తరం చూసుకుని సైమన్ తండ్రి తల్లి పరమానందం చెందారు.

“మనవాడు ఇంత పైకి వచ్చాక మనం వెళ్ళి చూడవలసిందే. వెంటనే ప్రయాణానికి సిద్ధంకా,” అన్నాడు సైమన్ తండ్రి.

భార్య భర్త లిద్దరూ బండిలో ఎక్కి రాజధానికి వచ్చారు. వాళ్ళు వచ్చి చేరేసరికి పెద్ద ఎత్తున సైనికొత్సవం జరుగుతున్నది. ఫిరంగులు పేలుతున్నాయి. సైనికులు వీధులలో కవాతు చేస్తున్నారు. బాండు వాయిస్తున్నారు. ఉన్నత సైనికాధికారు లందరూ ఊరేగుతున్నారు.

సైమన్ తల్లి దండ్రులు వీధి పక్కన జనంతోబాటు నిలబడి సైనికాధికారుల ఊరేగింపు చూశారు. వారిలో సైమన్ కనబడలేదు. వాళ్ళు తమ పక్కన ఉన్న వాళ్ళను, “సేనానాయకుడు సైమన్ ఈ ఊరేగింపులో లేడే?” అని అడిగారు.

“సైమన్ అనే సేనానాయకుడెవరూలేడే! ఆ పేరుగల గస్తీభటు దొకడున్నట్టున్నది!” అని జవాబు వచ్చింది.

ఈ మాట వినగానే సైమన్ తండ్రికి మండిపోయింది. ఆయన కొత్తాలు పద్దకు వెళ్ళి తన కొడుకును తన పశం చెయ్యమని కోరాడు. అతను అలాగే చేశాడు. తండ్రి సైమన్ను చిత్రవధ చెయ్యటానికి నిశ్చయించుకున్నాడు. ఆ కాలంలో ఆ దేశంలో

తండ్రికి కొడుకు ప్రాణాలపై అన్ని హక్కులూ ఉండేవి.

“వాణ్ణి శిక్షించండి గాని చంప వద్దు!” అని తల్లి బతిమాలుకున్నది.

“వీడు బతికి ఉండటమే నాకు పరువు చేటు,” అంటూ సైమన్ను తండ్రి బండి వెనక పడేసి బండి తోలించుకుని ఇంటికి ప్రయాణమైనాడు.

సైమన్ను పట్టన దుర్గతి గురించి ముసలి సైనికుడికి ముందే తెలిసిపోయింది. వాడి దుర్గతికి కొంతవరకు తానే కారణం గనక వాణ్ణి కాపాడటం తన విధి అనుకుని ఆ ముసలి సైనికుడు రహదారి కాచి, బండి

గుంటలలో పడి ఆటూ ఇటూ ఒరుగుతూ పోయే పమయంలో, వెనకగా వెళ్ళి, కత్తితో సైమన్ కట్టు తాళ్ళు కోసి బండి నుంచి దింపాడు. తరవాత ఆ ముసలివాడు సైమన్తో, "ఇక నీకు ఈ ప్రాంతాల కైమం లేదు. అడవికి అడ్డంపడి ఏదైనా దూరదేశం చేరుకుని అక్కడనైనా బుద్ధిగా బతుకు," అని పలహా ఇచ్చాడు.

సైమన్ అడవుల వెంబడి పడి బయలు దేరాడు. ఇప్పుడు వాడికి నిజమైన స్వేచ్ఛ లభించినట్టు తోచింది. ఇక అన్ని దేశాలూ తనవే. ఇక తాను ఎంతలెని గొప్పవనులైనా సాధించవచ్చు. వాడు ఎక్కడా అగకుండా

ఎన్నే గ్రామాలూ, నగరాలూ తిరిగాడు. ఈ ప్రయాణాలలో వాడు వేణువు వాయిం చటం ఆభ్యసించి అందులో మంచి ప్రావీణ్యం సంపాదించాడు. వెళ్ళినచోటన్నల్లా వాడికి మంచి ఆతిథ్యం దొరుకుతూవచ్చింది.

పొగాపాగా సైమన్కు ఒక చోట ఒక కొండమీద ఒక రాజభవనం కనిపించింది. కొండ కిందే మరొక రాజ భవనం ఉన్నది. కొండకింద ఉండే రాజ భవనం దేదీప్య మానంగా ఉన్నది. కాని కొండపైది పాడు పెట్టినట్టుగా ఉన్నది. ఈ భవనాలను గురించి సైమన్ అక్కడి ప్రజలద్వారా తెలుసుకున్నాడు.

కొండపైన ఉన్న రాజభవనం చచ్చి పోయిన రాజుగారిది. ఆ రాజు అపారమైన ధనం సంపాదించాడు, కాని బతికి ఉన్న న్నాళ్ళూ మహా క్రూరుడనిపించుకున్నాడు, జనాన్ని పీడించుకు తిన్నాడు, సమస్తమైన పాతకాలూ చేశాడు. చచ్చిదయ్యమై ఆయన ఆ రాజభవనాన్ని వట్టాడు. అందుచేత ఆయన కుమారుడు కొండమీది రాజభవనాన్ని పాడుపెట్టి, కొండ కింద మరొక భవనం కట్టుకుని అందులో తన కుమార్తెతో నివసిస్తున్నాడు.

ఈ రాజుగారి కూతురు గొప్ప అందగత్తె. ఆమెను పెళ్ళాడటానికి ఎందరో యువకులు

సిద్ధంగా ఉన్నారు. కాని, కొండమీది రాజభవనాన్ని ఆశ్రయించిన దయ్యాన్ని వదల గొట్టినవాడే ఆమెకు భర్త కాగలడని ఆమె బాతకంలో రాసి ఉంది. అందుకు సిద్ధమై కొందరు యువకులు దయ్యాన్ని పారదోలు తామని కొండమీది రాజభవనానికి వెళ్ళారు. వాళ్ళు మళ్ళీ తిరిగి రాలేదు. దయ్యం వారి ప్రాణాలు తిని ఉంటుంది. ఈ విధంగా కొందరు చచ్చిన మీదట రాజకుమార్తెను పెళ్ళాడతానని కొత్తవారెవరూ సాహసించి రాలేదు. రాజకుమార్తె తన స్థితి తలుచు కుని అస్తమానం కన్నీరు కార్చుతూ ఉండేది. రాజుగారు తన కుమార్తె దుఃఖం

చూసి ఎంతో విచారించేవాడు. కాని, ఏమీ చెయ్యలేని స్థితిలో ఉండిపోయాడు.

ఈ కథ అంతా వింటూనే సైమన్ తానే ఆ దయ్యాన్ని పారదోలి రాజకుమార్తెను పెళ్ళాడాలని నిశ్చయించుకున్నాడు. ఒకప్పుడు వాడు తన గ్రామంలో ఇటువంటి పనులు చెయ్యాలనే కలలు కనేవాడు. ఆ కలలు నిజం కావటానికి ఇప్పుడే వాడికి అవకాశం వచ్చింది. దయ్యం చేతిలో తాను చచ్చినా చావవచ్చు. అయితే ఆ భయం వాణ్ణి అంతగా బాధించలేదు.

ఆ రాత్రి ఎక్కడో తలదాచుకుని మర్నాడు తెల్లవారూతూనే సైమన్ తన

వేణువు తీసుకుని కొండకింది రాజభవనం వెలవల ఉండే ఒక చెట్టు కింద చేరి, శ్రవ్యంగా గానం చెయ్యసాగాడు.

అప్పటికే రాజు, రాజకుమార్తె లేచి కాల కృత్యాలు తీర్చుకుని ఉదయపు ఫలహారం చెయ్యబోతున్నారు. రాజ కుమార్తెను వేణు గానం ఎంతో ఆనందపరిచింది, ఉత్సాహం కలిగించింది.

“నాన్నా, ఆ పాట చాలా బాగుంది. ఆ వాయిదేవాణ్ణి పిలిపించి మన ఇంట్లో ఉంచుకుందామా? నాకు మరి దిగులుగా ఉన్నప్పుడు వేణుగానం చేస్తాడు!” అన్నది రాజకుమార్తె.

తనకుమార్తె విచారం తగ్గటానికి ఏమీ చెయ్యమన్నా రాజుగారు సిద్ధంగానే ఉన్నాడు. ఆయన తన కుమార్తెతో, “దాని కేం భాగ్యమమ్మా? అలాగే వాణ్ణి యిక్కడికి పిలిపిద్దాం!” అన్నాడు.

రాజకుమార్తె నొకర్ల కోసం అగక తానే రాజభవనం నుంచి బయటికి వచ్చి, చెట్టు కింద కూచుని వేణుగానం చేస్తున్న సైమన్ ను సమీపించి, లోవలికి రమ్మని అతన్ని ఆహ్వానించింది. అమెను ప్రత్యక్షంగా చూసినాక సైమన్, తాను విన్న దానిలో అతిశయోక్తి ఏమీ లేదని, అమె

సాంబర్యానికి నిజంగా అప్పరసేసిన అనుకున్నాడు. ఫలహారాలు అయినాక రాజు గారు సైమన్ ను తన ఆస్థాన విద్యార్థుడుగా ఉండిపోమ్మని కోరుతూ, కొండమిది రాజభవనాన్ని దయ్యం ఆపహించిన సంగతి, దాన్ని పరిచిబట్టిన వాడే రాజకుమార్తెకు భర్తగా రాసిపెట్టి ఉన్న సంగతి చెప్పాడు.

"నేని సంగతులు నిన్ననే విన్నాను. ఆ దయ్యాన్ని పదిలించి రాజకుమార్తెను పెళ్ళాడాలన్న ఉద్దేశంకూడా వాకు అప్పుడే కలిగింది," అన్నాడు సైమన్ ఏమాత్రమూ జంకులేకుండా.

రాజకుమార్తె పైకి ఏమీ అనలేదు గాని ఆమె మనస్సు పరిపరివిధాల పోయింది. ఎంతోమందిని బలిగొన్న దయ్యంతో తల పడటానికి సిద్ధంగా ఉన్నాడంటే సైమన్ సాహసాన్ని ఆమె మెచ్చుకున్నది. అతను నిజంగా దయ్యాన్ని పారదోలి తనను పెళ్ళాడే వక్రిలో తనకు కావలసింది మరొకటి లేదని, సైమన్ చాలా అందగాడైన యువకుడని ఆమె సంతోషించింది. మరొక వంక సైమన్ కూడా దయ్యానికి బలి అయిపోతాడేమోనన్న భయం ఆమెను వేధించింది.

రాజమటుకు సైమన్ నిర్ణయాన్ని మార్చటానికి విశ్వప్రయత్నాలు చేశాడు.

సైమన్ తన నిర్ణయాన్ని మార్చ దలుచుకోలేదు. అందుచేత రాజుగారు సైమన్ కోసం ఒక బండి సిద్ధం చేయించి, సూర్యాస్తమయంవేళ అతన్ని బండిలో కొండమిది రాజభవనం వెలవల దిగబెట్టించాడు.

సైమన్ ఉత్సాహంతో బండిలో నుంచి కిందికి దూకి పాడుపడి ఉన్న రాజభవనం లోకి ప్రవేశించాడు. సడప దాటగానే విశాల మైన చావడి ఉన్నది. అక్కడ గోడలమీద పెద్ద పెద్ద చిత్రపుటలున్నాయి, బంగారు చట్రాలుగల అద్దాలున్నాయి, ఖరీదైన పట్టు తెరలు గోడలకు వేళ్ళాడుతున్నాయి. అయితే ప్రతి వస్తువు మట్టి కొట్టుకుని ఉన్నది.

సైమన్ ఈ చాపడిలో ఒక కుర్చీలో కూచుని ఏదో పుస్తకం చదువుకుంటూ దయ్యం రాక కోసం ఎదురు చూడసాగాడు. ఒక్కొక్కగంటే గడుస్తున్నది. సరిగా అర్థ రాత్రి అయేసరికి దూరాన అడుగులచప్పులు వినిపించింది. ఆ చప్పుడు దగ్గరపడుతున్న కొద్దీ సైమన్ గుండె వేగంగా కొట్టుకోసాగింది. కాని వాడు కదలక మెదలక కుర్చీలో అలాగే కూచున్నాడు.

కొద్దిసేపటికి బయటి తలుపులు తెరుచు కుని ఒక వృద్ధుడి ఆకారం లోపలికివస్తూ కనిపించింది. ఆ ఆకారం కాదు నలుపుగా ఉన్నది. దాని చేతిలో ఒక తాళపుచెవుల

గుత్తి ఉన్నది. వృద్ధుడి కళ్లుమాత్రం జ్యోతుల్లాగా వెలుగుతున్నాయి.

సైమన్ తన దృష్టి పుస్తకం మీదే ఉంచి కదలకుండా కూచున్నాడు. వృద్ధుడు వాణ్ణి సమీపించి, "నా భవనంలో కూచోవటానికి నీకు అనుమతి ఎవరిచ్చారు?" అని అడిగాడు.

"ఎవరూ అనుమతి ఇవ్వలేదు. ఇక్కడ ఎవరూ లేరని తెలిసి ఈ రాత్రి గడుపుదామని నేనే వచ్చాను," అన్నాడు సైమన్.

"నీకు అంత ధైర్యం ఉందిగా? నా చేత ఇప్పటికి ఎంత మంది మూర్ఖులు చచ్చారో నువ్వు విసలేదా?" అని అడిగింది దయ్యం.

"నేను ఒకంతట దడుచుకునే వాణ్ణి కాను. నేను కాపును, కాపులపంశంలో పుట్టాను. తమరు బతికుండగా భయం కరంగా ఉండేవారేమో తెలియగాని ఇప్పుడే మంతలేదు!" అన్నాడు సైమన్.

"చాలా దర్పంగా మాట్లాడుతున్నావే, కులహనుదా! చివరిదాకా అలాగే మాట్లాడ గలవా? చూస్తాం! ఈ తాళపుచెవులు తీసుకుని అవతలి గది తలుపులు తెరు," అన్నది దయ్యం.

"నాకు భయంలేదని నిరూపించడానికి నీ వెంట రమ్మంటే వస్తానుగాని, నీకు తలుపులు తెరవడానికి నేను నీ నౌకర్ను

కాను. నీ యిల్లు; నీ తలుపులు నువ్వే తెరుచుకో!" అన్నాడు సైమన్.

దయ్యం మారుమాటాడక తలుపు తానే తెరిచి అవతలి గదిలోకి అడుగు పెట్టింది. అది గుమ్మం దాటే సమయంలో దాని నెత్తి పైనున్న జుట్టు నలుపు విరిగి తెల్ల బడ్డట్టుగా సైమన్ కు కనిపించింది.

ఆ గది దాటి దయ్యం మరొక గది తలుపులు తెరిచింది. సైమన్ దయ్యం వెంటడి తానూ ముందుకు వెళ్ళాడు. ఒక్కొక్కగదే దాటుతున్నకొద్దీ దయ్యం పైనుంచి కిందికి క్రమంగా తెల్లబడుతూ పస్తూండటం గమనించి సైమన్ చాలా సంతో

పించాడు. మధ్య మధ్య ఆ దయ్యం
తాళపుచెవులు సైమన్ కు అందించి, "తలుపు
తెరు!" అంటూ వచ్చింది. కాని దాని అబ్బను
పొలింపక పొవటమే తనకు క్షేమమని
వాడు తెలుసుకుని, "నీ యిల్లు, నువ్వే
తలుపులు తెరుచుకో!" అని బహువిచ్చాడు.

ఏడు గదులు గడిచేసరికి దయ్యానికి
సదుముకు పైభాగమంతా తెల్లగా రంగు
విరిగిపోయింది. వన్నెండో వాకిలి దగ్గరికి
వాళ్ళు చేరుకునే సమయానికి దయ్యం
ఆ పావమ స్తకం రంగువిరిగి తెల్లగా ఉన్నది.
వన్నెండో వాకిలి తలుపులు తెరవగానే
కుళ్ళిన శవాల వాసన గుప్పన కొట్టింది.
ఆ వాసనకు సైమన్ తల గిరుస, తిరిగి
పోయింది. ఆ గదినిండా శవాలు పెద్ద
గుట్టగా పడి ఉన్నాయి.

దయ్యం సైమన్ కేసి తిరిగి చిరునవ్వు
వచ్చి, "వీళ్ళందరూ నా చేత చచ్చినవాళ్ళే.
నాకు విమోచనం కలిగించే మార్గం వీళ్ళలో

ఒక్కడికీ తెలియలేదు. ఈ పని కాపువాడి
పల్లవే కావాలని రాసిపెట్టి ఉండనుకుం
టాను. ఏమనాలో, వించెయ్యాలో తెలుసు
కున్నవాడివి నువ్వు ఒక్కడివే! నీ ప్రాణం
కాపాడుకోవటమేగాక ఈ భవనానికి కూడా
ప్రాణప్రతిష్ఠ చేశావు. నామటుకు నాకు
ఈ ప్రపంచంతో ఇంతకాలానికి విముక్తి
కలిగింది; మరో లోకంలో నేనింకా ఏమి
అనుభవించాలో తెలీదు. అదుగో, నేను
వీళ్ళందరినీ చంపిన గొడ్డలి; దానితో నా తల
సరికెయ్యి, నేను పోతాను!" అన్నది.

సైమన్ మొదట అనుమానించి చివరకు
దయ్యం కొరిస ప్రకారం దాని మెడ మీద
గొడ్డలితో ఒక్క పెట్టుపెట్టాడు. మరుక్షణం
దయ్యం శరీరం నుసనుసి అయిపోయింది.
అ నుని మధ్య నుంచి ఒక చిన్న పిట్ట
తుర్రుమని ఎగురుతూ కిటికీ గుండా ఆకాశం
లోకి ఎగిరిపోయింది.

—(ముగింపు వచ్చే సంచికలో)

బీదవాడి అదృష్టం

ఒక ఊళ్లో ఒక కాపు ఊండేవాడు. అతనూ, అతని భార్య ఎంతో ధర్మబుద్ధి గలవాళ్ళు. ఆయితే వారికి గంపెథు పిల్లలుండటంచేత, భార్య భర్తలిద్దరూ ఒళ్ళు విరుచుకుని పనిచేసినా అందరి పాట్లూ బిండబానికి గంజి తప్ప మరేమీ ఉండేది కాదు. ఏ పూట అయినా సంకట తింటే ఆ పూట వారికి విందే.

ఇంతగా తిండికి కటకట పడుతున్నా ఆ కాపు దంపతులు ఆకలిగిని వచ్చిన వారికి ఎన్నడూ లేదని ఎరగరు. తాము తాగే గంజిలోనే అతిథికికూడా ఎంతో ప్రేమగా ఇంత పోసేవారు.

ఒకనాడు వాళ్లందరూ భోజనానికి కూచున్న సమయంలో ఒక బికారివాడు ఆకలితో మలమల లాడుతూ వచ్చాడు. కాపు, అతని భార్య తాము తాగబోతున్న గంజిలో నుంచి సగం సగం తిని ఆ బికారి

వాడికి పోశారు. కొనప్రాణంతో ఉన్నట్టు కనిపించిన ఆ బికారి ఆ గంజి తాగి అమృతం తాగినవాడిలాగా కోలుకున్నాడు. వాడి ముఖానికి ఒక కళ వచ్చింది. వాడు కాపుతో, "మీ దంపతుల పంటి పుణ్యాత్ములను నే నెక్కడా చూడలేదు. మీరు గంజి చేసుకునే చట్టి వట్టుకురండి, దానిని అక్షయ పాత్రగా మారుస్తాను," అన్నాడు.

కాపుభార్య తమ చట్టిని తెచ్చి బికారి కిచ్చింది. వాడు దాన్ని చేతబట్టుకుని ఏదో మంత్రాలు చదివి, దానిపై మూకుడు ఉంచి, "ఇక మీరు తిండికి వాచిపో నవసరం లేదు. రాజుగారి వంటసాలలో తయారయే ప్రతి వంటకమూ ఈ చట్టిలో మీకు దొరుకుతుంది," అని చెప్పి ఆ క్షణం లోనే లేచి బయటికి వెళ్ళిపోయాడు.

కాపు దంపతులు ఈ బికారివాడి మాటలు నమ్మలేదుగాని, వాటిని ఒక

అశీర్వాదంగా మటుకు భావించారు. అయితే ఆ రాత్రి కాపుభార్య గంజి కాయటానికి చట్టి మీది సూకుడు ఎత్తేసరికి, కమ్మని వాసనలు వెదజల్లుతూ చట్టి నిండుగా పంటకాలున్నాయి. అందరూ ఎక్కువెక్కు పగా తిన్నప్పటికీ అవి తరగలేదు. అది నిజంగా రాజభోజనమే.

ఆదిమొదలు కాపుదంపతులూ, వాళ్ళ పిల్లలూ ఆ చట్టి ధర్మాన తాము రాజభోజ నాలు చెయ్యటమేగాక తమ ఇంటికి వచ్చిన అతిథులకుకూడా అదే భోజనం పెడుతూ వచ్చారు. కాపు తన ఇంటికి వచ్చిన అతిథు లితో, "అయ్యా, నేను పెట్టేది తిన్నది

గాని, దాన్ని గురించి నన్ను ఎలాటి ప్రశ్నలూ వెయ్యకండి," అని వేడుకునేవాడు. అతని ఇంట భోజనం చేసినవాళ్ళు ఇతర చోట్లకు వెళ్ళి, "ఫలాని రైతు పెట్టిన భోజనమే భోజనం! మహారాజులకు తప్ప అటువంటి భోజనం దొరకదు!" అని చెప్పుకునేవాళ్ళు.

కాపు ఇంట ఈవిధంగా జరుగుతూంటే, అవతల రాజుగారి ఇంట పంటకాలు తరిగి పోతూండటం జరిగింది. ఈసంగతి మొట్ట మొదటగా రాజుగారి వంటవాడు గమనిం చాడు. వాడు రాజకుటుంబానికి కావలసిన దానికంటే ఎక్కువగానే వండినప్పటికీ, ఒక్కొక్కసారి పంటకాలు చారీచాలకుండా

ఉండేవి. గిన్నెనిండా పాయసం తయారు చేసి మూతపెడితే వడ్డించే సమయానికి గిన్నెలో పాయసం వెలితిగా ఉండేది. ప్రతి పూటా ఇదే జరుగుతూ ఉండటంచేత పంట వాడు ఇదేదో దొంగ చేస్తున్నాడని అనుకున్నాడు. అయితే ఆ దొంగ ఎవడో వాడికి తెలియలేదు.

ఏవరకు వాడు జరుగుతున్న వింతను గురించి రాజుగారికి విన్నవించుకున్నాడు. రాజుగారు మొదట వాడి మాటలు నమ్మలేదు. తరువాత ఆయన స్వయంగా పరీక్షించి పంట పాత్రలలోని పంటకాలు తరిగి పోతూ ఉండటం గమనించాడు.

రాజు ఈ విషయాన్ని మంత్రితో చెప్పాడు. మంత్రికూడా స్వయంగా పరీక్షించి, పంటకాలు తరిగిపోతున్నాయని రూఢి చేసుకున్నాడు. రాజుగారి ఇంటి రహస్యం గుట్టుగా ఉండదు. ప్రతిపూటా రాజుగారింటి పంటకా లెవరో ఎత్తుకు పోతున్నారనే వార్త ఊరంతా పాకింది. ఇంకో వేపునుంచి కాపు ఇంట రోజూ రాజభోజనం చేస్తారన్న వార్త కూడా పాకింది. ఈ రెండు వుకార్లూ కలుపుకుని అర్థం చేసుకున్నవారికి, రాజుగారింట మాయమయే పంటకాలు ఎలాగో కాపు ఇంటికి చేరుతున్నాయి అన్న అనుమానం తల ఎత్తింది. త్వరలోనే ఈ అనుమానం

“అయినా మనం వెళ్ళి ఒకపూట వాడి ఇంటి తిండి తింటే నిజం తెలిసిపోతుంది. వాడు ఇంటికి వచ్చిన అతిథికి లేదనడుట,” అన్నాడు రాజు.

సరే, రాజు, మంత్రి మామూలు దుస్తులు ధరించి, పెద్ద పెద్ద తలపాగాలు చుట్టి, చేతి కర్రలు వట్టుకుని ఎవరికీ తెలియకుండా కాలినడకను కాపు ఉండే ఇంటికేసి బయలుదేరారు. బయలుదేరే ముందు వారు రాజు గారింట ఏమేమి కూరలూ, పాయసాలూ అవుతున్నాయో వంటవాణ్ణి అడిగి తెలుసుకున్నారు.

రాజుదాకానూ, మంత్రిదాకానూ వెళ్ళింది. “అసంభవం! నేను విచారించాను. ఈ కాపు ఊరి చివర ఒక గుడిసెలో ఉంటున్నాడు. చాలా పెదవాడు. కాని దేవుడిలాటి వాడని చెప్పకుంటారు. ఏమైనా వాడు ప్రతిపూటా మన దివాజానికి వచ్చి వంటకాలు మాత్రమే దొంగలించుకు పోతున్నాడంటే అది సమ్మరాని విషయం. అంత రహస్యంగా రాజభవనంలోకి రాగల వాడు ఎంత విలవైన వస్తువునన్నా ఎత్తుకు పోయి సుఖంగా బతకవచ్చు. పూట పూటా దొంగతనానికి రావటమంటే మాటలా?” అన్నాడు మంత్రి.

అక్కడ కాపు ఇంట కాపు కుటుంబం వారంతా భోజనాలకు కూచోబోతుండగా ఇద్దరు అబానుబాహులు వచ్చి, “అయ్యా, మేం పారుగూరి రెడ్లం. ఎండవడి వచ్చాం. ఈ పూటకు కాస్త భోజనం పెట్టించ గలరా?” అని అడిగారు.

కాపు లేచి వారిని ఎంతో ప్రేమతో అహ్లాసించి, వారికికూడా అకులు వేయించి ఖర్యచేత పడ్డన చేయిస్తూ, “అయ్యలారా, నేను పెట్టినది తిని వెళ్ళండి. దయచేసి నన్నేమీ ప్రశ్నలు వెయ్యవద్దు!” అన్నాడు. అకులలో వడ్డన అవుతుండగానే అవి రాజుగారి వంటపాలలో చేసిన వంటకాలని,

మారువేషంలో ఉన్న రాజుకూ, మంత్రికి తెలిసిపోయింది. వాళ్ళు భోజనం చెయ్యటానికి వచ్చినవారు కాదుగనక, కాపులే, "శ్రీమంతులకుకూడా సాధ్యంకాని ఈ భోజనం నీ కెట్లా దొరికింది?" అని అడిగారు.

"దయచేసి నన్నేమీ అడక్కండి," అన్నాడు కాపు.

"చెబితేనేగాని మేము ముద్ద ఎత్తేది లేదు," అన్నారు అతిథులు.

విధిలేక కాపు జరిగినదంతా చెప్పాడు. రాజుగారికి అంతా వినేసరికి పట్టరాని ఆగ్రహం వచ్చింది. ఆయన చివాలున లేచి

తన చేతికర్రతో కాపు చట్టి పగలగొట్టి మంత్రిని వెంట బెట్టుకుని మారుమాట లేకుండా వెళ్ళిపోయాడు.

కాపుభార్య చట్టిపెంకులు తడువుతూ కంటికి మంటికి ఏకధారగా విడవసాగింది.

"ఊరుకోవే! మనం ఎప్పుడూ రాజ భోజనమే చేశామా ఏమిటి? ఇవాళతో మనకు భోజన సుఖం పూర్తి అయింది. మన కలో, గంజో మనకుండనే ఉంది," అని భర్త ఆమెను ఓదార్చాడు,

కాపు కుటుంబంవాళ్ళ చట్టి పగలగొట్టేసి ఇంటికి తిరిగి వెళ్ళిన రాజుకూ, మంత్రికి ఆ పూట భోజనం లేకుండాపోయింది.

"మహారాజా, పంటకాలు పొయిమీద పాత్రల్లో ఉండగానే మాయమవుతున్నాయి. కావలిస్తే పాత్రలు చూడండి—బయట అంతా మసి, లోపల తేమినట్టు ఎలా ఉన్నాయో! ఒక్కొక్క పాత్ర అరేసిపార్లు కూరలతోనించి పొయిమీద పెట్టాను. క్షణంలో ఖాళీ అయిపోతున్నాయి!" అన్నాడు పంటవాడు.

రాజుగారు కాపు ఇంట భోజనం చేసి వచ్చిన వాడైనాకాడు. మంత్రి తన ఇంటి నుంచి రాజకుటుంబానికి భోజనం పంపాడు. కాని రాజుగారిల్లు చేరేసరికి ఆ పంటకాలు కూడా మాయమయ్యాయి.

తాను చేసిన అన్యాయం కట్టకుండుపు తున్నదని రాజుకు తెలిసవచ్చింది. అయిన మంత్రితో సహా కాపు ఇంటికి వెళ్ళి, కాపు కాళ్ళపైపడి, "నేను కోపావేశంలో చేసిన దుర్మార్గాన్ని క్షమించాలి. మీ చట్ట పగల గొట్టినందుకు పరిహారంగా పెద్ద మాన్యం

ఇస్తాను. ఇకనుంచి మా పంటసాలే మీ పంట పాల. రోజూ మా ఇంట చేసే పంటకాలలో సగం మీ ఇంటికి పంపుతాను. సన్నా, నా కుటుంబాన్ని తిండికి మాడ్చి చంపితే మీకేం లాభం?" అని ప్రాధేయ పడ్డాడు.

కాపు కంగారుపడి, "అయ్యా, నేను మీకేమి చెయ్యలేదు. చట్ట పగలించని నా భార్య ఏడుస్తుంటే గంజి తాగి బతుకుదాం లేమ్మని చెప్పాను. మీకు అన్యాయం జరిగితే అది నా వల్ల జరగలేదు. మిమ్మల్ని క్షమిస్తే, నాకు చట్ట ఇచ్చిన మహానుభావుడే క్షమించాలి," అన్నాడు.

తన పంటలో సగం కాపు కిస్తానన్నాక రాజుగారి పంటసాలలో చేసిన పంటకాలు చేసి నట్టున్నాయి. కాపు రాజుగారిచ్చిన మాన్యంతో సుఖంగా జీవిస్తున్నప్పటికీ వారికి రాజభోజనం పూట పూట వస్తూనే ఉండేది. ఆ విధంగా ఆ కుటుంబానికి మూడుతరాల పాటు జరిగింది.

తొటకను సంహరించి, మారీచ సుబాహులను కొట్టి, విశ్వామిత్రుడి యాగాన్ని నిర్విఘ్నంగా కొనసాగించిన నాటి రాత్రి రామలక్ష్మణులు హయగా నిద్రపోయి వేకువతోనే లేచారు. వారు కాలకృత్యాలు తీర్చుకుని, విశ్వామిత్రుడూ ఇతర మునులూ ఉండే చోటికి వెళ్లి, వారందరికీ నమస్కారాలు చేసి, విశ్వామిత్రుడితో, "మహామునీ, మీ ఆజ్ఞ నిర్వర్తించాము. ఇంకా చెయ్యవలసిన వసులేవైనా ఉంటే సెలవియ్యండి," అని అడిగారు.

అప్పుడు మునులు రామలక్ష్మణులతో ఇలా చెప్పారు: "మిత్రలాసగరాన్ని పాలించే జనక మహారాజు ఒక గొప్పయాగం చెయ్యబోతున్నాడు. మేమంతా బయలుదేరి

అక్కడికి వెళుతున్నాము. ఒకప్పుడా జనక మహారాజు ఒక యాగం చేసి దానికి ఫలితంగా దేవతల నుంచి ఒక అద్భుతమైన ధనుస్సు సంపాదించాడు. దేదీప్యమానంగా వెలిగిపోయే ఆ ధనుస్సును ఆ మహారాజు తన ఇంట ఉంచుకుని రోజూ సుగంధధూప దీపాలతో అర్చిస్తూ ఉంటాడు. ఆ ధనుస్సును దేవతలుగాని, రాక్షసులుగాని ఎక్కు పెట్టలేరంటే ఇక మనుషులమాట చెప్పాలా? మహా బలికాలులైన రాజులూ, రాజకుమారులూ ఎందరో ప్రయత్నించికూడా దాన్ని ఎక్కు పెట్టలేక పోయారు. మీరుకూడా వచ్చినట్టయితే జనక మహారాజు చేసే యాగాన్ని, ఆ అద్భుతమైన ధనుస్సును చూడగలుగుతారు."

ఆవృతే వ్రయాణ సన్న్యాసాలు జరిగాయి. విశ్వామిత్రుడు వనపాలకులతో, “నేను మిగిలిన ముసులందరినీ వెంట బెట్టుకుని గంగానదికి ఉత్తరంగా హిమాలయాలకేసి వెళుతున్నాను,” అని చెప్పి, సిద్ధాశ్రమానికి ప్రదక్షిణం చేసి తిరిగివచ్చాడు.

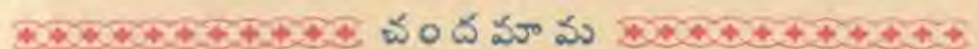
తరవాత ముసులందరూ రామలక్ష్మణులతో ఉత్తరాభిముఖులై బయలుదేరారు. వారి వెనక కొన్నివందల బండ్లమీద సమీధలూ, అంధనాలూ మొదలైన అగ్నిసాధనాలు వచ్చాయి. వారు వగలల్లా చాలా దూరం నడిచి అస్తమయ వేళకు శోణానదీ తీరాన్ని చేరుకున్నారు.

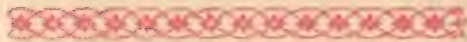

అక్కడ వారంతా స్నానసంధ్యానుష్ఠానాలన్నీ తీర్చుకున్నాక రామలక్ష్మణులు విశ్వామిత్రుడికి ఎదురుగా కూర్చుండి, “స్వామీ, అందమైన వనాలుగల ఈ దేశం ఏది? దీని పృథ్వాంతమేమిటి?” అని అడిగారు.

ఆ ప్రశ్నకు సమాధానంగా విశ్వామిత్రుడు ఆ దేశం గురించి, తన పంశం గురించి ఇలా చెప్పాడు:

“పూర్వం బ్రహ్మయొక్క కుమారుడు కుశుడనే మహాతపస్వి ఉండేవాడు. ఆయన వైదర్భి అనే ఒక రాజకుమార్తెను పెళ్ళాడి, అవిడకు నలుగురు కుమారులను—కుశంబుడు, కుశనాభుడు, అధూర్రజనుడు, వసువు అనేవారిని—కన్నాడు. ఆయన కీత్రయ ధర్మాన్ని పెంపొందించగోరి తన నలుగురు కొడుకులనూ భూమిని పంచుకుని, వ్యాయంగా ప్రజా పరిపాలన చేయవలసిందిగా ఆజ్ఞాపించాడు. వారు కూడా ఆ విధంగానే నాలుగు గొప్ప నగరాలను తమ రాజధానులుగా చేసుకుని రాజ్యపాలన చేశారు. కుశంబుడి రాజధాని కొశంబి; కుశనాభుడి రాజధాని పేరు మహాచయం; అధూర్రజనుడు ధర్మారణ్యమునే పట్టణాన్ని రాజధాని చేసుకున్నాడు; వసువు అనేవాడు గిరిప్రజం రాజధానిగా పెట్టుకుని

పాలించాడు. మనం ఇప్పుడున్నది ఆయన పాలించిన దేశంలానే.

"ఈ దేశంచుట్టూ ఆయిదు అందమైన పర్వతాలున్నాయి. ఈ శోణానది ఆ పర్వతాలలోనే పుట్టి ఈ ప్రదేశాన్ని సారవంతం గానూ, సస్యశ్యామలంగానూ చేస్తున్నది. ఇది తూర్పున పుట్టి పడమరకు ప్రవహించే నది.

"కుశుడి కుమారులలో కుశనాభుడనే వాడొకడని చెప్పానుగదా. ఆయనకు ఘృతాచి అనే భార్య ఉండేది. వారిద్దరికీ నూరుమంది ఆశపిల్లలు కలిగారు. వారంతా చక్కని చుక్కలు. ఒకనాడు ఆ నూరుమంది కన్యలూ అడుతూ, పాడుతూ ఉల్లాసంగా వనవిహారం చేస్తూండగా వాయు దేవుడు వారిని చూసి మోహించి, తనను పెళ్ళాడమని కోరుతూ, అలా చేసినట్లయితే వారిని ముసలితనమూ, చాపూలేని దేవతలుగా చేస్తానన్నాడు. కాని ఆ కన్యలు వాయుదేవుణ్ణి తిట్టి, తమ తండ్రి నిర్ణయించిన భర్తను తప్ప చెనుకోమన్నారు. వాయుదేవుడికి అగ్రహం వచ్చి వారందరినీ ఘృగుజ్జులుగా చేసేశాడు. అప్పుడా కన్యలు ఏడుస్తూ తండ్రి దగ్గరికి వెళ్ళి జరిగిన దంతా చెప్పకున్నారు.

"తన కుమార్తెలు ప్రదర్శించిన ఐకమత్యమూ, వంశాభిమానమూ చూసి కుశనాభుడు చాలా సంతోషించాడు. వారిని ఇక పెళ్ళిలేకుండా ఉంచటం క్షేమం కాదనుకుని ఆయన, కాంపిల్యపురాన్ని పాలించే బ్రహ్మదత్తుడనే రాజుకు తన కుమార్తెలందరినీ ఇచ్చి పెళ్ళిచేశాడు. బ్రహ్మదత్తుడు తాకగానే వారందరికీ మరుగుజ్జుతనం పోయింది.

"కూతుళ్ళ కందరికీ పెళ్ళిచేశాక కుశనాభుడు కొడుకునుకోరి పుత్రకామేష్టి చేశాడు. ఆయనకు గాధి అనే ధర్మాత్ముడైన కొడుకు కలిగాడు. ఆ గాధి రాజు కొడుకునే నేను. నాకు సత్యవతి అనే అక్క ఒకామె

వారి విశ్వామిత్రుడు లేపినదాకా లేవలేదు. అప్పుడు వారు కాలకృత్యాలు తీర్చుకుని శోణానదిని అందరూ దాటే రేవులో దాటారు. అది ఆటే లోతైన నదికాదు; ఇసుకతిన్నెలతో చాలా అందంగా ఉన్నది.

వారా నదిని దాటి మళ్ళీ సడక సాగించి మధ్యాహ్నం వేళకు గంగాతీరాన్ని చేరు కున్నారు. పవిత్రమైన గంగను చూడగానే అందరికీ అంతులేని ఆనందం కలిగింది. అక్కడ వారు స్నానం చేసి, దేవతర్పణాలూ, పితృతర్పణాలూ చేసుకుని, హోమం చేసి, భోజనాలు పూర్తిచేసుకుని గంగాతీరాన విశ్వామిత్రుడి చుట్టూ కూచున్నారు. అప్పుడా మహర్షి వారందరికీ గంగయొక్క పృథ్వాంతం యిలా చెప్పాడు:

హిమవంతుడనే పర్వతరాజుకు గంగా, ఉమా అని ఇద్దరు కుమార్తెలు. వారిలో పెద్దదైన గంగను దేవతలు పర్వతరాజును బతిమాలి స్వర్గానికి తీసుకుపోయారు. ఉమను పరమశివుడు పెళ్ళి చేసుకున్నాడు. కాలక్రమాన సగర చక్రవర్తి మనమడికి మనమైన భగీరథుడు గంగను అతి ప్రయాసతో స్వర్గం నుంచి భూమికి తెచ్చి, భూమి నుంచి పాతాళానికి కూడా తీసుకుపోయాడు.

ఉండేది. అమెను ఋచికుడి కిచ్చి చేశారు. అవిడ మహా పతివ్రత. మేము కుశికవంశం వాళ్లం గనక మమ్మల్ని కౌశికులనికూడా అంటారు. మా అక్కపేరుతో కౌశికి అనే నది ఏర్పడింది. మా అక్కపైగల అభిమానం కొద్దీ నేను హిమవత్ప్రాంతంలో కౌశికి నదీ తీరానే ఉంటున్నాను. అయితే యాగం నిమిత్తమై నిర్ధాక్రమానికి వచ్చా సన్నమాట. మన కబుర్లతో అప్పుడే సగం రాత్రి గడిచిపోయింది. రామా, ఇక మీరిద్దరూ పడుకుని నిద్రపొండి!”

ప్రయాణపు బడలిక మూలాన రామ లక్ష్మణులు ఆ రాత్రి గాఢ నిద్రపోయి, తెల్ల

విశ్వామిత్రుడు రామలక్ష్మణులకు గంగాపతరణకథా, కుమారస్వామి జన్మ పృథ్వింతమూ సవిస్తరంగా చెప్పాడు. ఆ రాత్రి వారందరూ గంగయొక్క దక్షిణపు గట్టున గడిచి, మర్నాడు తెల్లవారగానే దర్భావనాలు పరిచిన పడవలలో ఉత్తరపు గట్టుకు చేరుకున్నారు. అక్కడ వారికి విశాలానగరం కనిపించింది. ఆ నగరాన్ని చాలాసేపు చూసినాక రాముడు విశ్వామిత్రుణ్ణి, "మహాముని, ఈ నగరాన్ని పాలిస్తున్నది ఏ వంశపు రాజులు? వారి కథ విమిటి?" అని అడిగాడు.

ఆ ప్రశ్నకు సమాధానంగా విశ్వామిత్రుడు, దేవదానవులు కీరసాగరాన్ని మధించటమూ, అందులో పుట్టిన హలాహలాన్ని శివుడు మింగటమూ, అమృతం పుట్టగా దానికోసం దేవదానవులు పోట్లాడు కుంటూంటే విష్ణువు మోహిని రూపంలో వచ్చి అమృతాన్ని హరించి, తనను ఎదిరించిన వారినందరినీ చంపి, తనను శరణు జొచ్చిన వారిని కాపాడటమూ మొదలైన విషయాలన్నీ చెప్పి, ఇలా అన్నాడు:

తన కొడుకులందరూ ఇంద్రుడి చేతిలో చనిపోయేసరికి దీతి తన భర్త అయిన కశ్యపుడి వద్దకు వెళ్ళి, ఇంద్రుణ్ణి చంపగల

కొడుకు తనకు కలిగేటట్టు వరమియ్యవలసిందని వేడుకున్నది.

"నీవు వెయ్యి సంవత్సరాలు నిష్ఠతో, ఎలాటి మైలకూడా సోకకుండా, తపస్సు చేసినట్టయితే, ఇంద్రుణ్ణి చంపి, ముల్లోకాలూ ఏలగల కొడుకు కలుగుతాడు," అని కశ్యపుడు దీతికి వరమిచ్చాడు.

దీతి సంతోషించి కుశవల్లవనమనే చోట చేరి కఠోరమైన తపస్సు ప్రారంభించింది. ఇంద్రుడు ఆమె వద్దకు వచ్చి ఎంతో భక్తితో ఆమెకు సేవలు చేస్తూ, నీరూ, సమిధలూ, దర్బలూ, కండమూల ఫలాలూ తెచ్చి ఇస్తూవచ్చాడు.

తొమ్మిదిపందల తొంపై సంవత్సరాలు గడిచాయి. ఇంకా పదేళ్ళు గడిస్తే దీతి గర్భం నుంచి ఇంద్రుణ్ణి చంపగలవాడు బయటికి వస్తాడు. ఒకనాటి మధ్యాహ్నం ఈ సంగతి దీతి ఇంద్రుడితో చెప్పి, "నాయనా, నాకు విసురుతున్నావు, కాళ్ళు విసురుతున్నావు. అందుచేత నాకు పుట్టే కొడుకు నితో స్థానంగా ఉండేటట్టు నేను చూస్తాలే!" అన్నది. అంటూ ఆమె తలను కాళ్ళు పెట్టవలసిన చోట ఉంచి వక్క మీద పడుకుని నిద్రపోయింది.

ఈవిధంగా ఆమెకు మైలసోకింది. ఇలాటి అపకాశం కొనమే వేచివున్న ఇంద్రుడు

వెంటనే ఆమె గర్భంలో ప్రవేశించి, గర్భం లోని విండాన్ని తన పట్రాయుధంతో విడుముక్కలుగా నరికాడు. వారే దేవతా సమానులైన సప్త మారుతాలు.

"రామా, ఆ సమయంలో దీతి తపస్సు చేసుకుంటూ ఉంటే ఇంద్రుడు ఈ ప్రదేశం లోని ఆమెకు సేవలుచేశాడు. అటు తరవాత ఇక్ష్వాకు మహారాజుకు విశాలుడనే కుమారుడు కలిగాడు. అతనే ఈ మహా సగరాన్ని నిర్మించాడు. అందుకే దీనికి విశాలా సగరమనే పేరువచ్చింది. ఇప్పుడి సగరాన్ని వారి పంకానికి చెందిన సుమతి ఆనెవాడు పాలిస్తున్నాడు," అని విశ్వా మిత్రుడు రాముడితో అన్నాడు.

ఈలోపల సుమతికూడా విశ్వామిత్రాదుల రాక తెలిసి బంధు మంత్రి పురోహితులు మొదలైనవారితో ఎదురువచ్చి స్వాగతం చెప్పాడు. విశ్వామిత్రుడు రామలక్ష్మణులను సుమతికి పరిచయం చేశాడు. వారందరూ ఆ రాత్రికి సుమతి అతిథులుగా ఉండి, తెల్లవారగానే మిథిలాసగరానికి ప్రయాణమయ్యారు.

వారు మిథిలను చేరవచ్చే సమయంలో దారిలో ఒక పాడుబడిన ఆశ్రమం కనబడింది. ఆ ఆశ్రమం అందంగా ఉన్నప్పటికీ

అందులో జనసంచారం లేకపోవటానికి కారణమేమిటని రాముడు అడిగాడు.

"నాయనా, ఒకప్పుడి ఆశ్రమంలో గౌతమ మహాముని తన భార్య అయిన అహల్యతోకూడా సాటిలేని తపస్సు చేశాడు. ఆయనకు ఆగ్రహం తెప్పించి ఆయన తపస్సుకి నిర్మూలించాలనే ఉద్దేశంతో, ఇంద్రుడు గౌతముడు స్నానానికిగాను నదికి వెళ్ళి ఉన్న సమయంలో మునివేషం ధరించి అహల్య వద్దకు వచ్చాడు. అహల్య అతని కోరిక తీర్చి పంపేసింది. ఇంద్రుడికి గౌతముడు తడి బట్టలతో ఎదురై, బరిగినది తెలుసుకుని, ఇంద్రుడికి శాప మిచ్చి, అశ్రమానికి వచ్చి తన భార్యను కూడా శపించాడు. ఆ శాపం ఫలితంగా ఆమె గాలి తప్ప మరొక అహారం లేక, ఎవరికీ కనబడకుండా ఈ ఆశ్రమంలో తపస్సూధిలో ఉండిపోయింది. నిన్ను చూడగానే ఆమెకు శాపవిమోచనం కలిగే

లాగు గౌతముడు అనుగ్రహించాడు గనక మనం ఈ ఆశ్రమం ప్రవేశించి, ఆ అహల్య అందరికీ తిరిగి కనబడేలాగు చేద్దాం," అన్నాడు విశ్వామిత్రుడు.

వారు లోపలికి వెళ్ళేసరికి రాముడి కళ్ళకు సూర్యుడి కాంతితో వెలిగిపోతూ, మోహని దేవతను బోలిన అందంగల అహల్య కనిపించింది. ఆమె రాముణ్ణి చూడగానే ఆమెను మిగిలిన వారుకూడా చూడగలిగారు.

రామలక్ష్మణులు పంగి ఆమె కాళ్ళు తాకి సమస్కరించారు. తన భర్త చెప్పిన మాటలు జ్ఞాపకం తెచ్చుకుని అహల్య రామలక్ష్మణుల కాళ్ళు తాకి, వారికి అర్ఘ్య పాద్యాలిచ్చింది. ఆ సమయానికే గౌతముడు కూడా తిరిగివచ్చాడు.

విశ్వామిత్రుడు అక్కడి నుంచి బయలు దేరి, రామలక్ష్మణులను వెంట బెట్టుకుని మిథిలాసగరం ప్రవేశించాడు.

మధురమినాక్తి ఆలయం

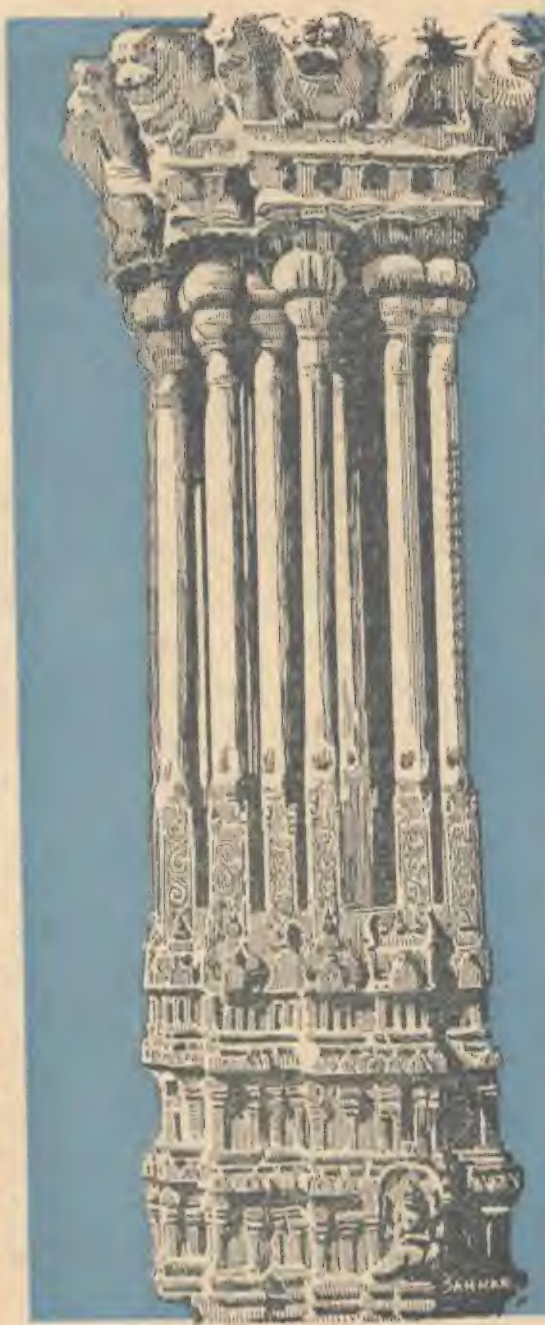
మధురమినాక్తి ఆలయం యాపద్భూత ప్రశస్తి గల ఆలయాలలో ఒకటి. ఇందులో ఉత్తమమైన ద్రావిడ వాస్తు శిల్పకళ లున్నాయి. ఈ ఆలయం చుట్టూ తొమ్మిది ఎత్తయిన గోపురాలున్నాయి. ఆలయ ముఖద్వారం తూర్పుగా ఉంటుంది.

ఆలయ ప్రాకారం తోపల రెండు గర్భాలయాలున్నాయి. ఒకటి మినాక్షిది, రెండవది ఆమె భర్త అయిన సుందరేశ్వరుడిది. ఇక్కడ శివుడే సుందరేశ్వరుడని పిలవబడతాడు.

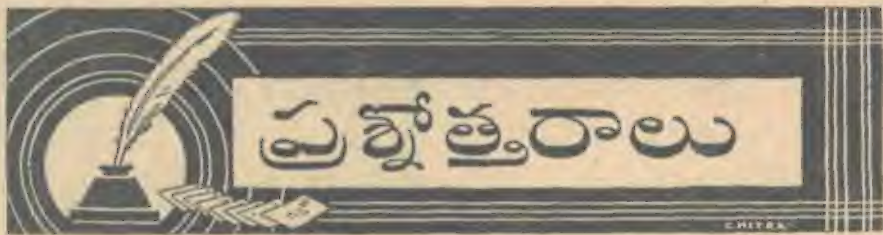
ఆలయానికి ఎదురుగా కంబత్తూరి మండపం ఒకటి ఉన్నది. ఇక్కడి స్తంభాలపైన శివుడి లీలలు చెక్కి ఉన్నాయి. వెయ్యి స్తంభాల మండపం అతి విచిత్రమైన కట్టడం. ఇందులో 985 స్తంభాలున్నాయి. దీనిని 1560 లో నిర్మించారు. కొన్ని స్తంభాలపైన అద్భుతమైన చెక్కడాలున్నాయి.

మండపం యొక్క వెలుపలి వడవలో స్వర స్తంభాలున్నాయి. (హమ్మచాడంబి.) ఈ స్తంభాలను కొట్టిపెట్టయితే ఒక్కొక్క స్తంభమూ ఒక్కొక్క స్వరం పలుకుతుంది.

ఆలయం వెలుపల తూర్పువక్క వనంత్ మండపం ఉన్నది. ఈ మండపంలో నాయక రాజుల శిల్పప్రతిమలు, వాస్తవ ప్రమాణాలు గలవి, ఉన్నాయి. విజయనగర రాజవంశానికి చెందిన నాయక రాజులు 17 వ శతాబ్దంలో ఈ వగరాన్ని చాలా అభివృద్ధిలోకి తెచ్చారు. అంతకు పూర్వం—14 వ శతాబ్దం వరకు—మధురను పాండ్య రాజులు పాలించారు. ఇది పుణ్యక్షేత్రమే గాక తమిళ సాహిత్యానికి గొప్ప కేంద్రంగా కూడా ఉండేది. ఒకప్పుడు మినాక్తి ఆలయంలోని ఒక కోనేరులో గ్రంథాలను వేసేవారట. గ్రంథం తెలితే గొప్ప గ్రంథమన్నమాట!

1. జి. బాబారాయుడు, కమలాపురం

ఇప్పుడు రెండు అట్టలకు ఇరువైపుల వ్యాఖ్యల పోటోలు వేయకుండుటకు కారణ మేమింది?

“చందమామ” అట్టలు అరెస్ట్‌లో అచ్చవుతున్నాయి. అందుచేత అట్టలపై పోటోలు ముద్రించటం అసాధ్యమయింది.

2. పి. నందకుమార్, కేసయ్యద్రం

“రాకాసిలోయ” రచయితకూడ శ్రీ దాసరి సుబ్రహ్మణ్యంగారేనా? అవును.

3. శెట్టి వెంకట నాగభూషణరావు, విశాఖపట్టణం

పోటో వ్యాఖ్యల పోటీ గడువు పొడిగించితిరా? ఎందుచేత?

వ్యాఖ్యల పోటోలు లోపల వెయ్యటంచేత తేదీ పొడిగించే అవకాశం కలిగింది. ఇది పాఠకులకు సాకార్యకూడానూ.

4. అందే దయాసాగర్, రాజమండ్రి

అన్నయ్యా, “బాలకాండ”లో [జూన్] దశరథునకు పాయసముతో పాత్ర ఇచ్చినది దివ్యపురుషుడని మేము తరగతి పుస్తకములో చదివితమి. మహా భూతమని వ్రాసేరేమి?

ఈ మహా భూతం దివ్యపురుషుడు కాడని ఎవరన్నారా? కనీసం బొమ్మ చూసినా ఆ విషయం స్పష్టమవుతుందే!

5. వరహాగిరి అంజనాదేవి, సామర్లకోట

తాతయ్య కథలు మానివేశా రేమి?

చేతిలో ఉన్న కథలు ముగియటం వల్ల నిలిపాం. మళ్ళీ వాటిని ప్రచురించటానికి ప్రయత్నిస్తాం.

6. డి. వి. బేనులు, భిలాయ్

చందమామయ్యా, బేతాళ కథలన్నీ పుస్తకంగా అమ్మ వేయిస్తే బాగుండదా?

బాగానే ఉంటుంది. ఒక్క బేతాళ కథలేకాదు, "చందమామ"లో పడిన అనేక సిరియల్ కథల పుస్తకాల కోసం పాఠకులు అడుగుతున్నారు. కాని ఆ పని చెయ్యటానికి అవకాశం చిక్కటంలేదు.

7. పి. ప్రభావతి, పూరి

అన్నయ్యా, మన "చందమామ" పూర్వయోగము గలదా, అర్థయోగము గలదా? గ్రహణ దోషములు ఎప్పుడైన పట్టినవా?

"చందమామ" పూర్వయోగం కలిపే గాని గ్రహణదోషాలు అంతే అంతే ఉంటూనే ఉన్నాయి. కాగితం మొదలైన ముడిపరుకుల ధరలు పెరిగిపోతున్నాయి. అవి దొరకటంకూడా లేదు. లైసెన్సులూ, పర్మిట్లూ, కోటాలూ మొదలైన వాటితో "చందమామ" కత్తిమిడిసాము చేస్తున్నది.

8. కొండూరి శశిభూషణం, గూడూరు

అన్నయ్యా, "జ్వాలా, ద్వీపం"లో కథా నాయకుడు చిత్రసేనుడా, ఉగ్రదత్తుడా?

అది రెండు తరాల కథ. మొదట చిత్ర సేనుడు నాయకుడు, తరువాత ఉగ్రదత్తుడు.

9. కె. సుశీల, ఏలూరు

అన్నయ్యా, మేము సొంతముగా కథలు వ్రాసి వంపిన "చందమామ"లో వేసుకొందురా?

"చందమామ"లో ప్రచురితమవుతున్న కథలు చాలా భాగం ప్రాచీన కథలు.

10. టి. జయప్రకాశ్, నిజామాబాద్

మహాభారతం [జానల్]లో భీముడు దుశ్శాసనుని వధించి "మృత్యుదేవత నిన్ను కాపాడింది," అంటాడు, దీని అర్థమేమిటి?

భీముడికి దుశ్శాసనుడిపై పగ మిగిలి ఉండగానే దుశ్శాసనుడు మరణించాడు. మరణించిన వాణ్ణి భీముడికి సాదించలేదు.

11. బి. సంగయ్య, పాపన్నపేట

కైలాస పర్వతాన్ని ఎత్తగలిగిన రావణుడు శివధనుస్సును ఎత్తలేక పోవుటకు కారణం?

నేతను పెళ్ళాడే గీత లేక కావచ్చు.

బహుమతి
ఈందివ వ్యాఖ్య

భామచ

పందినవారు :
ఎన్. మధు, శైంగనపల్లి

బహుమతి
సొందిన వ్యక్తి

న త్య భా మ నే

పంపినవారు :
ఎస్. శుభ, చెంగనపల్లి

అట్టచివరిబొమ్మ

కృష్ణుడు పదిహేనాన పాండవ సైనికులూ, కృష్ణాస్తునులూ శంఖాలూచాడు. ఒకరి వెకరు కొగలించుకుని గంతులు వెళుదు. కొరవయోధులు ఒక్కొక్కరే వచ్చి కర్ణుడి శివాన్ని చూసి దుఃఖించారు. వీముడు సింహగర్జనలు చేస్తూ, మల్ల చదుస్తూ, భయంకరంగా నాట్యం చేశాడు.

దుర్యోధనుడు తన యోధులు బెదిరి ఉండటం చూసి, తానెక్కడే పాండవ వీరులతో పోరాడ యత్నించాడు. శిల్పిడు వచ్చి, "దైవనిర్ణయం ఈ విధంగా ఉన్నది. ఏం చేస్తాం? మోర్యావ్రతుడయి కావస్తున్నది. ఈ రోజుకు యుద్ధం కట్టిపెట్టి శివరానికి పోదాం," అన్నాడు.

కృష్ణాస్తునులు దర్మరాజు వద్దకు వెళ్ళి కర్ణవద గురించి చెప్పేసరికి ఆయన బయలు దేరి వచ్చి, యుద్ధరంగంలో పడి ఉన్న కర్ణుణ్ణి చూశాడు.

కృష్ణుడు దుర్యోధనుడి వద్దకు వచ్చి, "ఎవరి కోసం మనం విజయాన్ని కోరామో నారంతా చచ్చాడు. అప్పటికైనా మనం సంది చేసుకోవటం మంచిది," అని చెప్పాడు. దుర్యోధనుడు ఆయనతో, "సంది చల్ల మనకు కలిగే మఖం లేదు, రాజ్యమూ లేదు. అంత కంటే వివరిదాకా పోరాడి వచ్చి వీరస్వర్గం పొందటం మేలు," అన్నాడు.

కర్ణుడు పోయాడు గవక కొత్త సేనానాయకుడు కావాలి. అశ్వత్థామ నడిగితే శిల్పిణ్ణి సూచించాడు. శిల్పిడు సమ్మతించాడు. ఆ రాత్రి కొరవులు నిద్రపోయి మర్నాడు శిల్పిణ్ణి సేనానాయకుడుగా అభిషేకించి, ఆఖరు రోజు యుద్ధానికి బయలుదేరాడు.

శిల్పిడు ఆది భయంకరమైన యుద్ధం చేశాడు. ఒకసారి ఆయనకూ వీముడికి మధ్య గదాయుద్ధం జరిగింది. ఇద్దరూ మూర్ఛపోయారు. వీముడికి స్పృహ వచ్చేలోపుగా కృష్ణుడు వచ్చి, శిల్పిణ్ణి తన రథంమీద పెట్టుకుని తీసుకుపోయాడు.

తరువాత శిల్పిడు దర్మరాజుతో తన వివరి యుద్ధం చేశాడు. ఈ యుద్ధంలో దర్మరాజు శిల్పిడిపైన ఒక శక్తి ప్రయోగించి ఆయన ప్రాణాలు తీశాడు. శిల్పిడు చచ్చిపోగానే శిల్పిడి తమ్ముడొకడు దర్మరాజుతో తలపడి తానుకూడా చచ్చిపోయాడు. అప్పటికి మధ్యాహ్నమయింది.

కొరవ సైన్యంలో హాహాకారాలు బయలుదేరాయి. సైన్యం చెల్లాచెదరై పరిగెత్త సాగింది. సాత్వకి ఆ సైన్యాన్ని వెంబడించి నిర్మూలించ నారంభించాడు.

అంతలో కొరవయోధులలో ఒకడైన సాశ్వదు విజృంభించి యుద్ధానికి వచ్చి, సాత్వకితో యుద్ధం చేసి తన ప్రాణాలు పోగొట్టుకున్నాడు. ఉభయ పక్షాలా చాచగా మిగిలిన యోధులు దొమ్మియుద్ధం సాగించారు. ఆ యుద్ధంలో దుర్యోధనుడు గొప్ప శౌర్యవరాక్ర మాలు ప్రదర్శించాడు.

శకుని తన సేనతో సహా పాండవసేనలను వెనుకనుంచి ఏడించసాగాడు. ఇది చూసి వహదేవుడు కొంత బలంతో వెళ్ళి శకునిపై వర్షాడు. రెండు గడియలపాటు యుద్ధం జరిగాక శకుని, చాచగా మిగిలిన తన బలాలతో యుద్ధరంగం నుంచి పారిపోయాడు.

పోటోవ్యాఖ్యల పోటీ :: బహుమానం రు. 10 లు

ఈ పోటీల వ్యాఖ్యలు 1961 ఆక్టోబర్ సంచికలో ప్రకటింపబడును.

★ పై పోటీలకు సరిపిన వ్యాఖ్యలు ఒక్క మాటలోగానీ, చిన్న వాక్యంలోగానీ కావాలి. (రెండు వ్యాఖ్యలకూ సంబంధం వుండాలి.)

★ అగస్టు నెల 20వ తేదీ లోగా వ్యాఖ్యలు మాకు చేరాలి. తరువాత చేరే వ్యాఖ్యలు ఎంత మాత్రమూ పరిశీలించబడవు.

★ మాకు చేరిన వ్యాఖ్యలలో అత్యుత్తమంగా వున్న నెట్టుకు (రెండు వ్యాఖ్యలకు కలిపి) రు. 10/లు బహుమానం.

★ వ్యాఖ్యలు రెండూ పోస్టుకార్డుపైన వ్రాసి, ఈ ఆద్రనుకు పంపాలి:— చందమామ పోటో వ్యాఖ్యల పోటీ, మద్రాసు-26.

అగస్టు నెల పోటీ ఫలితాలు

మొదటి పోటీ: బాసునె

రెండవ పోటీ: సత్యభామనె

సంపినవారు: ఎన్. మధు

చెంగనపల్లి, సైదాపురం (P.O.) నెల్లూరు జిల్లా.

బహుమతిమొత్తం రు. 10/- ఈ నెలాఖరులోగా పంపబడుతుంది.

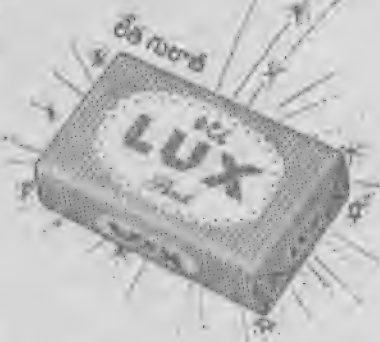

చిత్రకథ

ఒక రోజున దానూ, వానూల దగ్గరకు గొర్రెలు కావే కుర్రాడు ఒక కోతిని వెంట బెట్టుకు వచ్చి, "ఒక గొంగళి యిచ్చి, ఈ కోతిని గారడీ వాడి దగ్గర కొన్నాను. చూడండి, దీనితో ఎన్ని తమాషాలు చేయిస్తానే!" అంటూ తన చేతిలో పున్న కొంకి కర్రను కోతికి చూపి, "దీని మీదికి ఎగిరి కూదో!" అన్నాడు. కోతి కొంకి కర్ర మీదికి ఎగిరి కూచున్నది. ఇదంతా చూస్తున్న, "బైగర్" వెనక్కి వెళ్లి కోతి తోకను గట్టిగా కొరికింది. దానితో కోతికి నివమెత్తి కొంకికర్రను చేతపట్టుకుని పారిపోసింది. "అయ్యో, నా కోతి, నా కొంకికర్ర!" అంటూ గొర్రెల కుర్రాడు దాని వెంటపడ్డాడు. దానూ, వానూలు పాట్లు చెక్కిలయేలా నవ్వుకున్నారు.

‘నాలుగు ‘వానవెల్లి’
రంగులలో
వచ్చింది - నాలక్స్
...తెలుపుతో
కూడా!’

అని ఎమ్.ఎన్.రాజుమ్
చెప్పుతున్నది

1 TB. 42-X10 TL

హిందూస్థాన్ లిమిటెడ్ బెంగళూరు

NC-60

...can't blame the young one for pocketing the whole lot.....

...can't blame the grown-ups for pinching some while Junior sleeps.....

...if you MUST blame someone, blame US for the irresistible goodness of.....

Nutrine
Sweets

NUTRINE CONFECTIONERY COMPANY PRIVATE LIMITED
Chittoor, Andhra Pradesh

YOUR HOME needs

AMARJOTHI
FABRICS

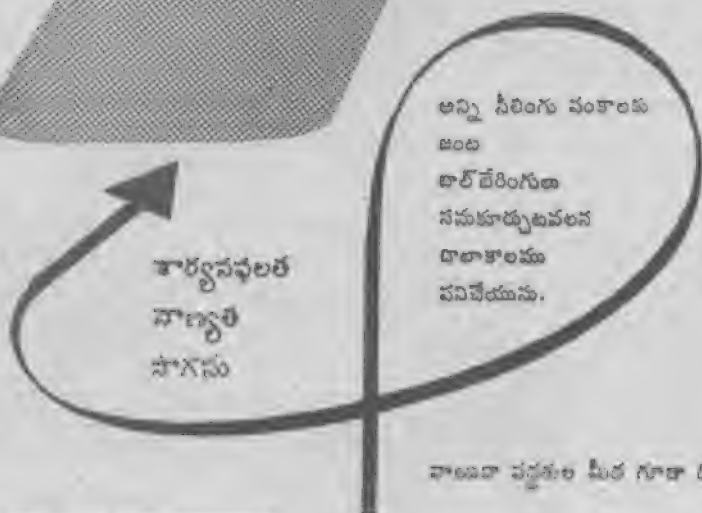
అమర్జోతి ఫ్యాబ్రిక్స్

వాణ్ణావైన నేతలలో, డక్లబ్ డిజైన్లలో దుప్పటమంటు, ఇతర రకములు మీ వట్టణమున అన్ని ముఖ్యమైన స్థాన్లులోను లభించును.

పొ. బా. 22, కరూర్ (ద. ఇండియా)

బ్రాంచిలు: బొంబాయి - ఢిల్లీ - మద్రాసు

కార్యసఫలత
సాధ్యత
సాగను

అన్ని సీరింగుల మంకాలకు
జంట
టార్గెటింగులు
సమకూర్చుటవలన
దాదాకాలము
పనిచేయును.

వాణిజ్య పద్ధతుల మీద గూఢా దొరకను.

ఆమె

వాణిజ్య
పద్ధతుల మీద.

అత్యధిక
అమ్మకములు

నే జంబుసీరింగు వర్క్స్ లిమిటెడ్, కలకత్తా-31.

అందమునకు
ఆరంభం...

అఫ్ షున్
స్నో

పౌండర్స్ పోషక సాధనములు

ఇ. ఎన్. పటన్‌వాలా,

బొంబాయి - 27

భారతదేశంలో
అత్యధికముగా
అమ్ముడుపో
తున్నాయి...

హరిలాల్ బాన్ బాన్
రవల్ గాన్ వారి
ప్రత్యేక తయారీ

Ravalgaon

అమ్మకపు ఏ బెండ్లు : బెల్లూర్, హరిలాల్ గోరాలాల్ అహింసర, హరిలాల్, బెల్లూ : శరీర

నేడే చూడండి

చేతనా
పరిచింప వాలి

గుర్తోపత్తి

దర్శకత్వం.. కె.ఎస్.ప్రకాశరావు

నిర్మాత.. డి.జి.ప్రసాదరావు
రచన.. అనిసెట్టి సంగీతం.. రమేష్

కల్యాణం ప్రొడక్షన్స్

అంబేద్కర్ మొర్రే క్లబ్, బ్రహ్మానందం మొర్రే క్లబ్, బ్రహ్మానందం మహాశివరాత్రి మూవీస్

సూపర్ ఫాస్పేటు

అంటే మీదొక్క భూమిలనుండి

అధిక పంటను

అధిక తరము

అధిక ఆదాయము

అమెఘమైన

ఉత్పత్తిని యిచ్చునది

S.R.C. 3.1.72

సంరక్షించుకండి— సూపర్ ఫాస్పేటు ఉపయోగించండి

నదరన్ రీజయనర్ కమిటీ

ఫెర్టిలైజర్ అసోసియేషన్ ఆఫ్ ఇండియా P.O. No. 12, హైదరాబాద్-1.

చిరగని బట్టా చెరగని రంగూ-స్కూలు యూనిఫారాలకూ.

తెరలు కుషన్ కవర్లు పగై రాలకూ ఉపయోగించే

బిన్నీవారి

చి 3703 కేన్ మెంట్ క్లాత్

చి 3703 కేన్ మెంట్ క్లాత్ అన్నిటికీ వనికీ కుషన్లమీద కవర్లకీ, తెరలూ వగైరాలకీ
ఫచ్చేదీ అన్నిటా అటివచ్చేదీను, పిల్లల ఉపయోగిస్తుంది. కంటికి నదురుగా ఉండే
స్కూలు యూనిఫారాలకీ, ఇళ్లలో సోఫా రకరకాల రంగులలో దొరుకుతుంది.

ఘెగుళూరు ఉలేన్, కాటన్ & శిల్కు మిల్స్ కంపెనీ లిమిటెడ్. అగ్రహారం రోడ్, బెంగళూరు-2

బిన్నీ & కంపెనీ (ప్రైవేటు) లిమిటెడ్ వారి గా.

సువాసన

ప్రసరించే

రెమీ

స్నో &
పౌడర్

Prakash

Prasad Process

PRIVATE LIMITED,

CHANDAMAMA BUILDINGS, MADRAS - 26

..... Started in 1953 has purposefully
gathered the latest in Graphic Arts
Machinery...Best Artists and Artisans
trained to execute finest works for

**YOU
and
THE TRADE.....**

**CALENDAR OR A CARTON..
POSTER OR A PACKAGE SLIP..
LABEL OR LETTER DESIGN..**

**.....DONE SUPERBLY
IN MULTICOLOR**

Bombay Representing Office:

101, Pushpaja Kunj, 16-A. Road, Church Gate, Bombay-1

PHONE: 243229

Bangalore Representative:

73, Madhavanagar, Bangalore - 1.

PHONE: 6555

